

Book of abstracts

**CENTRAL
EUROPEAN
CONGRESS
OF ECONOMIC
HISTORY**

MODERNIZATION PROCESSES
IN YOUNGER EUROPE

Rzeszów 2022

ISBN 978-83-966168-0-7

Ścieżka polskojęzyczna/Polish language path

Wykłady inauguracyjne

Robert Ciborowski, Marian Zalesko

Wykorzystanie analiz ekonomiczno-historycznych w wyjaśnianiu procesu rozwoju gospodarczego

W referacie przedstawione zostaną rozważania na temat relacji między ekonomią i szeroko pojętą historią (idei ekonomicznych, gospodarczą). Pozwoli to wskazanie znaczenia badań o charakterze ekonomiczno-historycznym w procesie analizy rozwoju gospodarczego. Uwaga zostanie zwrócona na potrzebę komplementarności obu nauk w obszarze realizowanych badań. Rzetelne badania gospodarki wymagają pogłębionej weryfikacji historycznej, a jej brak nieraz prowadzi badaczy na bezdroża.

Magdalena Szpunar

Kwantyfikacja rzeczywistości i jej społeczne konsekwencje

Osaczające nas zewsząd procedury i algorytmizacja działania, sprawia, że procesy myślowe, czy refleksyjność, zostają wyrugowane, promując bezwzględne posłuszeństwo i poddanie się logice cywilizacji numerycznej. Liczby uznajemy za wiarygodne, miarodajne, rzetelne, a dodatkowo pozbawione ludzkiej stronniczości i interpretacji. Choć głosi się wszem i wobec zwiększający się zakres wolności i autonomiczności jednostek, mamy do czynienia z procesem przeciwnym – zniewalania jednostek procedurami, kwantyfikatorami i władzą statystyki. Brak poddania się nim grozi utratą skuteczności, o którą wielu tak zabiega, skazując jednostki na bezrefleksyjny konformizm. Nie chodzi zatem o to, aby myśleć, wręcz przeciwnie – chodzi o to, aby nie myśleć, nawykowo wykonując proceduralne wytyczne zbiurokratyzowanej do granic możliwości, odhumanizowanej maszyny. Udzwignione i sztucznie wykreowane procedury, zbliżają nas raczej do działania robotów, niż obdarzonych sprawstwem, racjonalnych podmiotów. Wartość ma zatem nie wiedza, która odnosi się do procesów rozumienia świata i samego siebie, ale ta, która objaśnia nam procedury, łatwo domykając niedookreślone. Podmiotowość jednostki, jej rozumienie świata – także poprzez afekty – czy samoświadomość, nie może być zastąpiona przez najbardziej wyszukane procedury algorytmiczne, które długo jeszcze pozostaną bezradne w sferze ludzkiej aksjologii.

Wojciech Gizicki

Współpraca państw Europy Środkowej jako element modernizacji regionu i UE

Aktywność państw Europy Środkowej w obszarze zacieśniania współpracy regionalnej dotyczy wielu poziomów i zakresów. Bezpieczeństwo, infrastruktura, energetyka, nauka i szkolnictwo to kilka wybranych. Inicjatywy regionalne, w tym V4, Trójmorze, Bukaresztańska Dziewiątka przyczyniają się do skutecznej modernizacji w wymiarze soft i hard power. Nie jest to jednak zwrócone przeciwko lub alternatywnie, np. wobec UE czy NATO, lecz jako element aktywności regionu w ramach tych organizacji.

Panel I. Państwa i instytucje w procesach modernizacyjnych

Cecylia Leszczyńska

Rola sektora bankowego w procesach modernizacji gospodarek Europy Środkowej w XIX wieku

Wiek XIX przyniósł istotny postęp w wielu dziedzinach gospodarki państw Europy Środkowej, objawiał się on przede wszystkim postępującą industrializacją i rozwojem infrastruktury, w mniejszym stopniu unowocześnieniem rolnictwa. Skala tych procesów była w poszczególnych krajach i regionach zróżnicowana. Przedmiotem referatu jest próba wskazania jakie znaczenie dla dynamiki i skali tych procesów miał system finansowy, w szczególności sektor bankowy. Chodzi tu z jednej strony o model bankowości (uniwersalny vs. dyskontowy), rolę bankowości transnarodowej, a w przypadku rolnictwa - rolę instytucji drobnego kredytu (spółdzielczości kredytowej).

Dariusz Jeziorny

Państwa naddunajskie po rozpadzie Austro-Węgier w ekonomicznych kalkulacjach rządu brytyjskiego

Wielka Brytania należała do zwycięzców I wojny światowej i chciała swój triumf militarny przekuć na korzyści polityczne i ekonomiczne. Austro-Węgry interesowały Londyn o tyle, o ile stanowiły element równowagi wobec Rosji. Jednak po Wielkiej Wojnie monarchia habsburska przestała istnieć a w Rosji toczyła się wojna domowa, eliminująca, przynajmniej tymczasowo, możliwości prowadzenia przez ten kraj ekspansywnej polityki. Stąd znaczenie polityczne małych państw naddunajskich zdecydowanie zmalało. Ale zadłużenie wobec USA skłaniało rząd brytyjski do poszukiwania nowych rynków zbytu i inwestycji finansowych, ażeby wypracować nadwyżki umożliwiające jakiegokolwiek spłaty wobec banków amerykańskich. Tekst ma na celu pokazanie, na ile Europa Środkowo-Wschodnia była w ogóle atrakcyjna od strony ekonomicznej w powojennych kalkulacjach Londynu.

Tomasz Dywan

W poszukiwaniu najlepszych praktyk. Podróże służbowe lwowskich urzędników i ich rola w powstaniu „nowoczesnego miasta” (1870-1914)

Lwów bez wątpienia był jednym z kluczowych środkowoeuropejskich miast, które na przełomie XIX i XX w. doznało demograficznego, infrastrukturalnego oraz społeczno-kulturowego rozwoju. Z grubsza rzecz ujmując ta metafora, podobnie jak „unowocześnienie”, oznacza stosowanie lepszych (bardziej wydajnych) rozwiązań w różnych przejawach ludzkiej działalności. Referat ma za zadanie wyjaśnić, w jaki sposób i w oparciu o jakie wzorce ustanowiony w 1870 r. miejski samorząd podjął trud unowocześnienia miasta. W ślad za analizami Marjatty Hietali i innych badaczy (dokonanymi w odniesieniu do miast niemieckich) należy stwierdzić, że w tym względzie władze Lwowa zatrudniały zagranicznych fachowców, delegowały urzędników zagranicę dla podpatrywania różnorodnych rozwiązań stosowanych w innych miastach bądź na kongresy i wystawy międzynarodowe. W ten sposób dochodziło do transferu wiedzy i technologii z ówczesnych centrów gospodarczych (głównie Niemiec) na peryferia, za jakie uchodziła wówczas Galicja. Nie oznaczało to bynajmniej, że wyłącznie kopiowano podpatrywane rozwiązania, bądź zatrudniano obcych fachowców. Ów transfer, jaki dokonywał się intensywnie od lat 90. XIX w. polegał również na twórczej adaptacji danych rozwiązań do warunków lokalnych i w końcu umożliwił rozwój karier i zdobycie kompetencji lokalnym fachowcom.

Kamil Śmiechowski

Modernizacyjny wymiar debat o przyszłości miast w Królestwie Polskim przed I wojną światową

Przemiany polityczne w Rosji spowodowane przez rewolucję 1905 roku umożliwiły zaktywizowanie środowisk reformatorskich. Jedno z nich domagało się radykalnej poprawy stanu cywilizacyjnego szybko rozwijających się, ale jednocześnie bardzo zaniedbanych miast Królestwa. Środkiem do realizacji tego celu miał być obiecany samorząd. W trakcie debat nad samorządem wyartykułowano setki argumentów o charakterze ekonomicznym, prawnym i socjologicznym, które miały podkreślać wagę niezbędnych reform. W moim wystąpieniu zwrócę uwagę na modernizacyjny wymiar tego dyskursu. Będę analizować w jaki sposób wpłynął on na zwiększenie świadomości znaczenia miast w nowoczesnym państwie oraz jakie koncepcje z Zachodu zostały dzięki niemu wprowadzone do polskiej debaty publicznej, przyczyniając się tym samym do zmiany świadomości społecznej i teoretycznej polskich elit opiniotwórczych na początku XX wieku

Sergiusz Leończyk

Procesy modernizacyjne w odradzającej się gospodarce łotewskiej w latach 1918-1940.

Po uzyskaniu własnego państwa w roku 1918 Łotysze skupili swą uwagę na tworzeniu zrębów życia ekonomicznego kraju. W latach 20. na Łotwie zanotowano pierwsze znaczące osiągnięcia w rozwoju przemysłu. Najszybciej rozwijały się takie gałęzie przemysłu, jak: przemysł przetwórczy (rolno-spożywczy), obróbka drewna, obróbka metali i budowa maszyn, produkcja tekstylna, chemiczna i papiernicza. W latach światowego kryzysu gospodarka Łotwy, podobnie jak w innych krajach, stanęła przed wieloma problemami. Ograniczone zostały możliwości eksportowe. Nastąpił spadek siły nabywczej ludności. Większość zakładów przemysłowych ograniczyła produkcję i zwolniła pracowników. Mniej, na skutek kryzysu, straciły działy przemysłu i przedsiębiorstwa pracujące na rynek wewnętrzny, np. przemysł spożywczy w latach kryzysu nie przeżywał dekonstrukcji. Kryzys w przemyśle osłabł w 1933 r., a w pierwszej połowie 1934 r. można już było obserwować sygnały wzrostu ekonomicznego. Duże korzyści krajowi już od dawna przynosił handel zagraniczny, a zwłaszcza tranzyt towarów przez jego terytorium. W początkowej fazie w łotewskim handlu zagranicznym popularnością cieszyła się koncepcja tzw. mostu, w którym Łotwa miała stać się pośrednikiem w wymianie handlowej Rosji z Zachodem, oferując swoje porty i drogi dla przewozu towarów. Przez dwadzieścia lat niepodległego bytu państwowego Łotwa była krajem stosunkowo dobrze rozwiniętym gospodarczo o poziomie życia jej mieszkańców porównywalnym do pobliskich krajów skandynawskich. Łotwa stała się celem polskiej emigracji zarobkowej, szczególnie w latach 1929-1936.

Tadeusz Janicki

Działalność Wielkopolskiej Izby Rolniczej na rzecz modernizacji produkcji rolnej w Województwie Poznańskim w okresie międzywojennym.

W Prowincji Poznańskiej w czasach zaboru pruskiego a po odzyskaniu niepodległości na terenie Województwa Poznańskiego działały liczne organizacje stawiające sobie za cel modernizację gospodarczą tego regionu. Wśród nich czołową rolę odgrywała Wielkopolska Izba Rolnicza. Do 1918 r. działania na rzecz unowocześnienia i podniesienia efektywności produkcji rolnej stanowiły element walki z pruskimi planami germanizacyjnymi a później miały na celu podniesienie konkurencyjności wielkopolskiego rolnictwa na rynku wewnętrznym i zewnętrznym. Przedmiotem referatu będzie analiza działań podejmowanych przez Wielkopolską Izbę Rolniczą na rzecz modernizacji produkcji rolnej w okresie międzywojennym, uwzględniająca wielkopolski kontekst społeczny, polityczny i gospodarczy, w tym szczególnie Wielki Kryzys Gospodarczy.

Kamil Piskała

"Polski Wiedeń" zamiast "Polskiego Manchesteru"? Łódzki socjalizm municypalny jako projekt modernizacyjny - program i próby realizacji

Dwudziestolecie międzywojenne to bez wątpienia okres afirmacji nowoczesności i techniki. To również czas, kiedy w Europie Środkowej kształtują się dyskursy par excellence modernizacyjne, przewidujące systemową i planową interwencję władz (m.in. w związku oczekiwaną sprawczością powstających państw narodowych), prowadzącą do uporządkowania przestrzennego i społecznego chaosu, odziedziczonego po peryferyjnej, połowicznej i wyspowej modernizacji „długiego XIX wieku”. Jednym z takich dyskursów był socjalizm municypalny, którego możliwości najpełniej odślaniał inspirujący w skali całej Europy sukces polityki komunalnej „Czerwonego Wiednia”. W referacie posłużę się przykładem Łodzi (ośrodka robotniczego, będącego szczególnym wytworem dziewiętnastowiecznej industrializacji), aby przedstawić przesłanki oraz najważniejsze elementy programu socjalizmu municypalnego, a także odślonić – na przykładzie konkretnych inwestycji i przedsięwzięć (np. słynna kolonia mieszkaniowa na Polesiu Konstanyńskim) – praktyczne ograniczenia i paradoksy polityki komunalnej socjalistów. W referacie podjęta zostanie próba odpowiedzi na pytanie o nieoczywiste związki ideologii i modernizacji, specyfikę międzywojennych wyobrażeń o mieście nowoczesnym i o rzeczywisty wkład samorządów w zachodzące wówczas procesy modernizacyjne.

Marcin Szymański

Modernizacja Łódzkiego Okręgu Przemysłowego w latach 70. XX wieku a ochrona środowiska.

Historia gospodarcza PRL-u jest znana pod wieloma aspektami, a jednak kwestie degradacji środowiska naturalnego wciąż wymagają badań. Łódź i okolice były miejscem intensywnej rozbudowy przemysłu tekstylnego, ale też metalowego, maszynowego czy chemicznego. Wiadomo, że działania te odbiły się na stanie środowiska, warto jednak dokonać bardziej szczegółowej oceny. Na podstawie dostępnej spuścizny aktowej instytucji badawczych zajmujących się badaniem zanieczyszczeń podjęta będzie próba znalezienia korelacji między nowymi inwestycjami przemysłowymi a degradacją wód, gleby i powietrza w okolicy.

Emilia Jankowska-Ambroziak

Europejska Współpraca Terytorialna na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej jako instrument wsparcia rozwoju społeczno-gospodarczego

Współpraca pomiędzy regionami przygranicznymi sąsiadujących krajów jest elementem kluczowym do wspierania inteligentnego, zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego włączeniu społecznemu. Europejska Współpraca Terytorialna jest instrumentem realizacji tego celu na wszystkich szczeblach współpracy. Regiony przygraniczne wymagają innego podejścia niż te w centrum kraju. W Europie Środkowo-Wschodniej regiony przygraniczne są bardziej wyizolowane w związku z krótszą historią integracji. Charakteryzują się różnym poziomem rozwoju i uwarunkowaniami wewnętrznymi w odniesieniu to regionów centralnych oraz regionów sąsiadujących po drugiej stronie granicy. Współpraca pomiędzy tymi drugimi umożliwia poszukiwanie wspólnych rozwiązań oraz wykorzystywanie potencjału poprzez wymianę doświadczeń. Takie działanie zwiększa spójność terytorialną doprowadzając do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych regionów Europy. Europejska Współpraca Terytorialna wykorzystuje potencjał tych regionów na analizowanym obszarze oraz ponad trzydziestoletnie doświadczenie integracji terytorialnej w całej Europie.

Mariusz Jastrząb

Obcy kapitał i nowoczesność: Polska lat siedemdziesiątych XX wieku

Na początku lat siedemdziesiątych na łamach fachowych czasopism zaczęto dyskutować o możliwości tworzenia w Polsce przedsiębiorstw joint ventures z udziałem zagranicznym. Równocześnie, choć bardzo powoli, toczyły się prace nad tworzeniem odpowiednich przepisów prawnych. Podejmowana w różnej formie współpraca z zagranicą miała być drogą do unowocześnienia polskiej gospodarki. Pomagać przełamywać trudności związane z niską konkurencyjnością międzynarodową i umożliwić szerszy dostęp do rynku - przede wszystkim integrującej się Europy Zachodniej. W swoim referacie chciałbym zatem odpowiedzieć na pytanie o to, w jakim stopniu przymiarki do dopuszczenia do Polski zagranicznych inwestycji wpisywały się w ówczesne trendy globalne – jakie elementy zachodniej nowoczesności chciano przenieść nad Wisłę? Jak diagnozowano niedomagania polskiej gospodarki i jak wyobrażano sobie korzyści płynące z przyciągnięcia obcego kapitału? W jakim stopniu wyznacznikiem decyzji podejmowanych w Polsce były doświadczenia kilku innych krajów socjalistycznych, które uchyliły drzwi przed zachodnimi inwestorami. Interesujące jest, dlaczego w odróżnieniu od nich, w Polsce, przepisy dotyczące tworzenia joint ventures pozostały w latach siedemdziesiątych martwe.

Panel II. Społeczeństwo w czasach modernizacji

iootr Guzowski, Radosław Poniak

Procesy modernizacyjne w tradycyjnym społeczeństwie Europy peryferyjnej

Studia nad procesami modernizacyjnymi zachodzącymi w XIX w. na ziemiach polskich koncentrują się zazwyczaj na industrializacji lub przemianach wielkiej własności ziemskiej. Fakt ten częściowo wynika z charakterystycznego dla wczesnych teorii modernizacji zainteresowania przemysłem i handlem, ale zapewne najważniejsza jest tu kwestia dostępu do źródeł. Aktywność ekonomiczna większości XIX-wiecznego społeczeństwa, związana z pracą w małych gospodarstwach rolnych, nie wytworzyła źródeł, do których przyzwyczajeni są historycy gospodarczy. W ten sposób jednak tracimy możliwość opisu warunków życia i sytuacji ekonomicznej zdecydowanej większości populacji. Wydaje się, że w rozwiązaniu problemu braku źródeł pomocne może być potraktowanie danych demograficznych jako wskaźników oddających procesy gospodarcze. Podejście takie nawiązuje do koncepcji G. Beckera i innych ekonomistów, podkreślających ekonomiczny wymiar aktywności rodzin i ich dostosowywanie się do warunków rynkowych.

W naszym referacie podjęte zostanie zagadnienie funkcjonowania i przemian struktury gospodarstw wiejskich pochodzących z dwóch regionów dawnej Rzeczypospolitej – Podlasia i Wołynia. Wykorzystując metodologię charakterystyczną dla demografii historycznej do analizy kolejnych spisów ludności, z okresu przeduwłaszczeniowego, generację po nim oraz z początków XX wieku, odpowiadając będziemy pytaniom dotyczące dostosowywania się gospodarstw domowych do nowych warunków prawnych i ekonomicznych. Dzięki porównaniu sytuacji chłopów i drobnej szlachty zamieszkujących te same parafie możliwe też będzie kontrolowanie wybranych zmiennych związanych z położeniem badanych gospodarstw w hierarchii społecznej oraz wykorzystanie metody difference-in-difference.

Marta Sikorska

Rola kobiet w procesach modernizacyjnych wielkich ośrodków przemysłu włókienniczego przełomu XIX i XX w na przykładzie Łodzi.

Łódź na przełomie XIX i XX wieku była miastem, w którym zachodziły gwałtowne procesy modernizacyjne, jednym z najdynamiczniej rozwijających się miejsc w Europie. Modernizacja łączyła się z pojęciem nowoczesności, którego skutkiem było ukształtowanie się nowego społeczeństwa. Rewolucja przemysłowa, rozwój techniki, urbanizacja miały wpływ na kształtowanie się nowego typu osobowości i nowych tożsamości zbiorowych. Budowa nowego społeczeństwa wymagała jego modernizacji, ale nowoczesność postrzegana była również jako zagrożenie dla tradycyjnych struktur społecznych, prowadziła do rozpadu więzi międzyludzkich czy konfliktów. Tym procesom podlegała Łódź na przełomie wieku XIX i XX. Wielkoprzemysłowe, wielokulturowe, rozbudowujące się w bardzo szybkim tempie miasto było również synonimem chaosu, pracy ponad ludzkie siły, biedy, nierówności i kontrastów społecznych. W tych modernizacyjnych procesach istotną rolę odgrywały kobiety. Zachodzące przemiany miały również wpływ na wiele aspektów życia kobiet.

Edyta Czop

Procesy emancypacyjne w wybranych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Perspektywa historyczno-społeczna.

Procesy emancypacyjne w Polsce, Czechosłowacji (obecnie Czechach i Słowacji) oraz na Węgrzech zachodzące w XX wieku pozwalają prześledzić proces łączenia obcych wzorców walki o prawa kobiet z rodzimym kontekstem społecznym. W pierwszej połowie XX w. czerpano z dorobku emancypantek z krajów zachodnich, natomiast po 1945 r. głównie z doświadczeń kobiet sowieckich. Pozycja kobiet w każdym z tych państw była mocno związana z tradycją, religią, wreszcie polityką. Bardzo ważny był wizerunek kobiety w społeczeństwie, odgórne narzucenie roli jaką miała pełnić i społeczny odbiór jej aktywności w życiu publicznym czy zaangażowania w walkę o swe prawa. Odmienności te utrzymały się nawet w okresie dominacji sowieckiej, gdy zaczęto wprowadzać tzw. feminizm sterowany, w którym ruchy kobiece zostały podporządkowane strukturom partyjnym. Różne doświadczenia związane z walką o poszerzenie swych praw, z emancypacją sterowaną przez partie komunistyczne, wreszcie ze zmieniającymi się rolami kobiet w społeczeństwie ujawniły się w okresie transformacji ustrojowej, społecznej i gospodarczej, jaką kraje te rozpoczęły w 1989 r.

Elżbieta Kaszuba

Radiofonizacja II Rzeczypospolitej w procesie modernizacji odrodzonego państwa (1925-1939).

W II Rzeczypospolitej do połowy lat dwudziestych radiofonia i radioodbiornik uchodziły za techniczną nowinkę. Zwrotu w tej dziedzinie miała dokonać dopiero spółka prywatna – państwowa Polskie Radio. Na mocy ogólnopolskiej państwowej koncesji na „broadcasting”, czyli radio do masowego odbioru, uzyskanej 18 VIII 1925 r., stała się bowiem twórcą stałego polskiego radia i rozpoczęła proces radiofonizacji kraju. Stymulowanie rozwoju radiofonii – rozbudowa sieci radiofonicznej i upowszechnienie radia – oprócz znaczenia ekonomicznego, miało istotną wagę społeczną, strategiczną i polityczno-propagandową. Radio zapewniało znaczną swobodę komunikacji społecznej, w związku z tym mogło odegrać kapitalną rolę w integracji nowo odrodzonego państwa oraz poszerzyć dostęp do oświaty i kultury szerokim warstwom społecznym, także tym upośledzonym z powodu ubóstwa, analfabetyzmu i zamieszkiwania w rejonach cywilizacyjnie odstających od centrum. Musiało ponadto dawać odpór wrogiej propagandzie radiostacji państw ościennych, głównie Niemiec i Związku Radzieckiego, ale również małej Litwy. Ostatecznie II Rzeczpospolita dokonała istotnego postępu w dziedzinie radiofonizacji, tworząc od podstaw bazę techniczną i popularyzując radio wśród mas.

Volodymyr Starka

Wpływ okupacji sowieckiej na życie gospodarcze ludności wiejskiej Galicji Wschodniej 1939–1941.

Początek II wojny światowej radykalnie zmienił życie społeczno-gospodarcze ludności wiejskiej Galicji Wschodniej. Częste zmiany rządzących i społeczno-politycznych realiów pierwszej ćwierci XX wieku wykształciły w miejscowym chłopstwie pewne umiejętności przystosowania się do złożonych wyzwań życiowych, ale tak radykalnej zmiany nikt się nie spodziewał. Po aneksji terytorium Galicji Wschodniej w połowie września 1939 r. władze sowieckie w stosunkowo krótkim czasie, rażąco łamiąc prawo własności prywatnej, przeprowadziły całkowitą nacjonalizację ziemi. Najbardziej ucierpiały kościoły rzymsko-katolickie i greckokatolickie oraz zamożni chłopcy polscy i ukraińscy. Na początku grudnia 1939 r. bolszewicy wprowadzili sowiecką walutę - rubel, jednocześnie nie pozwalając chłopom na wymianę złotych na sowieckie środki płatnicze, de facto ich rabując. „Uwalniając” galicyjskich chłopów od podatków i ceł na rzecz państwa polskiego, bolszewicy ustanowili własny system podatkowy, który nie tylko nie pomógł poprawić sytuacji ekonomicznej już biednego galicyjskiego chłopstwa, ale wręcz postawił ludzi na krawędzi fizycznej przetrwania. Ci, którzy próbowali stawiać opór, byli albo zabijani przez siły bezpieczeństwa, albo deportowani do odległych obszarów ZSRR. Istotność badania polega na tym, że 80 lat później rosyjskie siły okupacyjne na Ukrainie popełniają te same przestępstwa gospodarcze, co wskazuje na pewną stabilność działań gospodarczych rosyjskich okupantów.

Jędrzej Chuminski

Wpływ systemu nomenklaturowego na efektywność przemysłu polskiego

Celem artykułu będzie analiza wpływu systemu nomenklaturowego na efektywność gospodarki polskiej. Analizie poddane zostaną takie kwestie jak źródła rekrutacji kadry kierowniczej przemysłu, polityka awansów, wpływ aparatu kadrowego i bezpieczeństwa na dobór pracowników.

Dawid Keller

Bariery modernizacji kolejnictwa krajów Europy Środkowo-Wschodniej (1945-1989)

Doświadczenia funkcjonowania sieci transportu kolejowego (oraz powiązanych branż przemysłu, np. produkcji taboru), państw Europy Środkowo-Wschodniej (w tym wystąpieniu tylko Polska, Czechosłowacja, Węgry, porównawczo NRD i część ZSRR) pomimo licznych wspólnych działań, były jednak odmienne. Każdy z krajów posiadał inne dziedzictwo, które warunkowało podejmowane decyzje strategiczne w zakresie utrzymania, modernizacji lub rozbudowy sieci, inwestycji taborowych czy strategii prowadzenia ruchu pociągów. Jednocześnie, w obliczu postępów motoryzacji (choć o różnej skali), koleje stawały przed koniecznością podjęcia działań modernizacyjnych. Każdy z krajów działania te realizował odrębnie, choć założenia ustalone, częściowo, w toku działania OSŻD, ustalały ich ogólne kierunki. Wydaje się jednak, że wszystkie one miały swoje ograniczenia, różne (lub podobne) w poszczególnych krajach. Celem wystąpienia będzie próba ich identyfikacji i porównania zastosowanych strategii (jeśli takie były) ich przewyższania. Część z nich była charakterystyczna dla systemu polityczno-gospodarczego (gospodarka centralnie sterowana), inne (jak powstanie własnego Wspólnego Parku Wagonów) były pochodną funkcjonowania OSŻD, były też i takie które były pochodną pewnego zacofania technicznego (problemy polskiego przemysłu produkcji taboru), albo i te, które wynikały z wzajemnych animozji.

Joanna Sadowska

Zaszczepianie młodemu pokoleniu PRL-owskich wzorców modernizacyjnych na przykładzie działań Związku Młodzieży Socjalistycznej (1957-1976)

Referat, dotyczący modernizacji społecznej oraz gospodarczej PRL, otworzą rozważania na temat komunistycznego projektu modernizacyjnego. ZMS, stanowiąc „pas transmisyjny” woli PZPR do społeczeństwa, był jego ważnym realizatorem. Ramy czasowe odpowiadają okresowi istnienia organizacji, ale i etapowi historii gospodarczej PRL - od przełomu październikowego i przyjęcia „polskiej drogi do socjalizmu” do momentu krachu modernizowanej gospodarki.

Elżbieta Słabińska

Wpływ doświadczeń na łagodzenie skutków bezrobocia w Trzeciej Rzeczypospolitej.

Celem wystąpienia jest pokazanie (w ujęciu syntetycznym), w jakim kierunku dokonywały się zmiany w sferze polityki zatrudnienia w okresie Drugiej Rzeczypospolitej, Polski Ludowej w okresie przełomu (w latach 1944-1949) i początkach Trzeciej Rzeczypospolitej (w latach 1989-1996). Ze względu na szeroka problematykę badawczą rozważania są ograniczone do aspektów prawnych, przeobrażeń instytucjonalnych, form pomocy – aktywnej i pasywnej, ze szczególnym uwzględnieniem aktywnej polityki na rynku pracy. Położę akcent na nowatorskie formy łagodzenia skutków bezrobocia podjęte w przeszłości, które w formie szczątkowej, a zmodyfikowanej przetrwały do dnia dzisiejszego. Mowa – przykładowo – o akcji tworzenia podstaw samodzielnej egzystencji, podjętej w latach 30. XX w. Metoda badań – W artykule wykorzystano naukowe metody historyczne. Dokonałam analizy tekstów źródłowych proveniencji państwowej: aktów prawnych, źródeł drukowanych i archiwalnych.

Joanna Jaroszyk

Nacjonalizacja i reprivatyzacja. O tym dlaczego w Polsce nie uchwalono ustawy reprivatyzacyjnej.

Wystąpienie dotyczy problematyki przeniesienia własności nieruchomości znacjonalizowanych po II wojnie światowej. Obejmuje tematykę procesu nabywania majątku w drodze dekretów nacjonalizacyjnych oraz dylematy związane z kwestią reprivatyzacji. Różne podstawy prawne nacjonalizacji determinowały odmienne procedury reprivatyzacyjne wszczynane po 1989 roku. Referat analizuje inicjatywy legislacyjne podejmowane na przestrzeni lat oraz przyczyny niemożności uchwalenia "dużej" ustawy reprivatyzacyjnej.

Agnieszka Hess

Co było pierwsze jajko czy kura? Wyzwania metodologiczne w badaniach dotyczących instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego w Polsce

Rozwój dialogu obywatelskiego jest istotnym elementem modernizacji społeczeństwa polskiego po 1989 roku. Jednym z podstawowych wyzwań w długoterminowych analizach wzajemnych relacji między administracją publiczną a sektorem pozarządowym jest uwzględnienie perspektyw obu stron tych relacji. Celem referatu jest przedstawienie założeń metodologicznych w analizie dyskursu parlamentarnego dotyczącego organizacji pozarządowych w latach 1989-2019 (przykład badań instytucjonalizacji dialogu obywatelskiego w Polsce), prezentacja periodyzacji standaryzacji funkcjonowania trzeciego sektora w Polsce (opracowanej na podstawie analizy treści kalendarium zmian prawnych, przygotowywanych przez czasopismo "Trzeci Sektor").

Małgorzata Duda, Katarzyna Wojtanowicz

Centra Usług Społecznych jako nowa jakość świadczenia usług społecznych w gminie

Przepisy ustawy z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych weszły w życie 1 stycznia 2020 r. Centra usług społecznych mają za zadanie zapewnić mieszkańcom dostęp do kompleksowych usług społecznych na poziomie gminy, a zarazem wspierać integrację i rozwój samorządowych wspólnot terytorialnych i przez to umacniać polską samorządność. Celem referatu jest zaprezentowanie koncepcji działalności wybranych CUS oraz ich roli w kreowaniu lokalnej polityki społecznej. Zaprezentowane zostaną wyniki badań ukazujące postawę pracowników nowopowstałych CUS do wdrażanych zmian organizacyjnych w systemie pomocy społecznej.

Małgorzata Suchacka, Grzegorz Gawron

Seniorzy i nowe technologie – gotowość oraz preferencje wobec koprodukcji usług – analiza socjologiczna

Wystąpienie poświęcone będzie zjawisku koprodukcji usług realizowanych przy wykorzystaniu nowych technologii. Zagadnienie to przedstawione zostanie w kontekście procesu globalnego starzenia się jako zjawiska, które skutkuje koniecznością podejmowania działań służących zabezpieczeniu potrzeb rosnącej populacji osób starszych oraz walce z ich cyfrowym wykluczeniem. Wiemy już, że szerokie zastosowanie nowoczesnych technologii może w znacznym stopniu przyczynić się do kompensacji deficytów funkcjonalnych związanych ze starzeniem się, a w ten sposób również utrzymywania niezależnego stylu życia seniorów. Obecnie możemy również zaobserwować wzmożoną tendencję wśród osób starszych do otwartości w zdobywaniu nowych umiejętności i doświadczeń w kontaktach z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (ICT). W prezentacji zawarte zostanie teoretyczne wyjaśnienie zagadnień koprodukcji związanej z

kreatywnymi rozwiązaniami opartymi na nowych technologiach w perspektywie budowania usług przyjaznych osobom starszym. Podstawę empirycznej części prezentacji stanowią będą wyniki ogólnopolskiego badania zrealizowanego na próbie ogólnopolskiej ponad 800 osób na zlecenie badaczy Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w czerwcu 2022 roku. Autorzy skupią się na próbie uchwycenia specyfiki sytuacji osób starszych jako koproducentów usług opierających się na wykorzystaniu nowych technologii, wskazaniu ich preferencji oraz gotowości do koprodukcji w tym zakresie.

Krzysztof Bochenek

Procesy modernizacyjne z perspektywy personalistycznej

Procesy modernizacyjne stymulowane przez człowieka powinny służyć jego głęboko rozumianemu dobru. Trudno jednak przeoczyć, że w wielu swoich aspektach procesy modernizacyjne niosą ze sobą konotacje antypersonalistyczne. Z perspektywy personalizmu brak integralnej wizji człowieka, kryzys więzi społecznych, czy aksjologiczny subiektywizm, stanowią zagrożenie nie tylko dla człowieka, ale i dla samych procesów modernizacyjnych.

Joanna Trzaska-Wieczorek

Przemiana form komunikacji w branży tytoniowej. Case study polskiego oddziału British American Tobacco

Wraz z transformacją ustrojową w Polsce zaczęły pojawiać się firmy zagraniczne, także te działające globalnie, takie jak BAT, który swoją działalność w Polsce rozpoczął już w 1991 roku. Celem rozważań jest prześledzenie ewolucji podstawowych wartości, na których opierała się i opiera strategia komunikacji firmy, ze szczególnym uwzględnieniem tła społecznego i dostosowania komunikacji zewnętrznej do zmieniających się postaw głównych interesariuszy.

Tomasz Kargol, Krzysztof Ostafin

Geografia i przyroda Galicji a procesy modernizacyjne w XIX w. Szanse czy bariery?

Procesy modernizacyjne, rozumiane jako powstanie społeczeństwa przemysłowego, wynikające z industrializacji, rozwoju sieci komunikacyjnej niosą ze sobą ingerencje i przekształcenia środowiska naturalnego, a w skrajnej postaci jego degradację. Celem referatu jest spojrzenie na modernizację XIX-wiecznej Galicji z perspektywy jej geograficznego i geopolitycznego położenia, zasobów naturalnych (lasy, gleby, surowce naturalne), sieci drogowej, rzek. W efekcie, pragniemy dać odpowiedź na pytanie, czy geografia i przyroda była szansą (wykorzystaną lub nie, a jeśli nie to dlaczego), czy też barierą dla rozwoju ekonomicznego i społecznego. Wykorzystując numeryczny model terenu obszaru Galicji o rozdzielczości 30 x 30 m za pomocą analiz przestrzennych (Spatial Analysis) wykonaliśmy mapy uwarunkowań przyrodniczych: hipsometryczną, nachyleń terenu, rozdolinienia. Dzięki analizom typu Distance Analysis uzyskaliśmy mapy dostępności sieci osadniczej do miast powiatowych (1857 – 1910), głównych dróg (1861 – 1864) i stacji kolejowych (1847 – 1914). Wyniki tych badań chcemy skonfrontować z uwarunkowaniami geograficznymi.

Roman Lechniuk

Kwestia agrarna w Galicji na przełomie XIX i XX wieku: pogląd konserwatywny

Konsekwencje związane z agrarnym przeludnieniem kraju, rozdrobnieniem i pauperyzacją chłopów oraz masową emigracją, odbiły się szeroką dyskusją w wielu kręgach politycznych Galicji. Szczególną uwagę na kwestię problemów gospodarczych kraju zwracały konserwatywne grupy polityczne dwóch najbardziej licznych narodowości Galicji – Polaków i Ukraińców. Polski konserwatyzm

reprezentowały zachodniogalicyski „stańczycy” i wschodniogalicyski „podolacy”, natomiast ukraiński – ruch chrześcijańsko-społeczny i tzw. rusofile. Wszystkich łączył dystans do socjalizmu czy innych idei, które zagrażały tradycyjnemu układowi społecznemu. Opowiadali się za ewolucyjną drogą reform agrarnych. Jednocześnie istniały istotne różnice, podyktowane socjalnym składem ukraińskich i polskich konserwatywnych środowisk. Polscy konserwatyści – to przede wszystkim szlachta, dla której posiadanie ziemi było zasadniczym warunkiem. Ukraińscy konserwatyści składający się głównie z inteligencji i kleru, nie posiadali własnej arystokracji, wobec czego zmuszeni byli orientować się na chłopów w polityce i ich problemy – deficytu ziemi i katastrofalnego zadłużenia.

Stanisław Kłopot, Barbara Szczepańska

Absorpcja postępu biologicznego jako wskaźnik modernizacji rolnictwa

W wystąpieniu zostaną zaprezentowane wyniki badań, których realizacja pozwoliła nakreślić stosunek do postępu biologicznego rolników. Dla rolnictwa indywidualnego w Polsce postęp biologiczny ma kluczowe znaczenie z kilku powodów. Jego wprowadzaniem są zainteresowane głównie gospodarstwa większe obszarowo, w których działa przymus ekonomiczny. W średnich (5 – 50 ha) przymus taki nie występuje, m.in. z uwagi na fakt, że mają one nierzadko różne źródła dochodu, zatem trzeba rozpoznać czynniki, które mogą sprzyjać absorpcji postępu biologicznego oraz te, które są głównymi barierami dla jego wprowadzenia. Jak pokazują wyniki badań skłonność do absorpcji postępu zależy od: a) wielkości gospodarstwa, b) siły powiązań z rynkiem, c) profilu produkcji: roślinna, mieszana, hodowla bydła lub trzody, inne, d) cech demograficznych kierownika gospodarstwa: wiek, wykształcenie. Referat bazuje na wynikach badań zrealizowanych w ramach grantu NCN MINIATURA „Wzór nowoczesnego rolnika a wdrażanie innowacji biologicznych w gospodarstwach indywidualnych”.

Małgorzata Dziekanowska, Krzysztof Bondyra

Rola Kół Gospodyń Wiejskich w procesach rozwoju wsi

Koła Gospodyń Wiejskich są wiejską organizacją kobiecą, stanowiącą polski fenomen. Pierwsze KGW na ziemiach polskich powstało we wsi Janisławice (obecnie gmina Głuchów, województwo łódzkie) w 1877 roku. Zadania przez nie realizowane wynikały z bieżącej sytuacji gospodarczej i społecznej i prowadzone były oddolnie. Działalność kół koncentrowała się na pięciu aspektach: pomocy rodzinom wiejskim w wychowaniu, kształceniu i organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży, działaniu na rzecz ochrony zdrowia i zabezpieczenia socjalnego rodzin wiejskich, rozwijaniu przedsiębiorczości kobiet, racjonalizowaniu wiejskiego gospodarstwa domowego i zwiększaniu uczestnictwa mieszkańców wsi w dziedzinie kultury i kultywowaniu folkloru. Aktualnie zdecydowana większość współcześnie istniejących kół nawiązuje do dziedzictwa swoich poprzedniczek, a ich działalność skupia się na sprawach społeczności lokalnych, w których ciągle żywe są potrzeby integracji i kultywowania tradycji. Koła próbują intensyfikować relacje społeczne na wsi, a niejednokrotnie również rozwiązywać problemy społeczne czy niwelować deficyty infrastrukturalne wsi. Coraz wyraźniej jednak w działalności kół gospodyń wiejskich zarysowują się tendencje indywidualistyczne, a oprócz motywacji altruistycznych pojawiają się również samorealizacyjne, ukierunkowane na rozwój osobisty. Celem proponowanego wystąpienia będzie próba ustalenia w jakim stopniu kapitał ludzki i społeczny KGW jest ważnym zasobem w rozwoju współczesnych obszarów wiejskich oraz w jaki sposób jest wykorzystywany. Autorzy zarekomendują również nowe kierunki działań KGW.

Machątek Małgorzata

Oświata rolnicza w PRL jako czynnik modernizacji wsi i rolnictwa

W latach 1945-1989 wielokrotnie zmieniały się koncepcje dotyczące funkcjonowania oświaty rolniczej. Były one konsekwencją bieżącej polityki państwa wobec wsi oraz zmieniających się kierunków rozwoju rolnictwa (np. mechanizacji). W zależności od okresu, na system szkolnej oświaty składało się kilka różnych typów szkół przygotowujących do zawodów rolniczych – szkoły przysposobienia rolniczego, szkoły zawodowe i średnie oraz wyższe uczelnie rolnicze. Realizowane w nich programy kształcenia były dostosowywane do aktualnych potrzeb rolnictwa, ale też w założeniu miały służyć jego modernizacji. Ważną rolę pełniły również różne formy oświaty pozaszkolnej prowadzone przez liczne instytucje i organizacje rolnicze oraz środki masowego przekazu – ich adresatami byli zazwyczaj odbiorcy pracujący już zawodowo w rolnictwie. Oświata rolnicza niewątpliwie przyczyniała się do upowszechniania wiedzy rolniczej, trudno jednak stwierdzić, w jakim stopniu wpływała na metody i jakość pracy w rolnictwie.

Panel III. Modernizacja ekonomiczna i kapitał

Zbyszko Górczak

Unowocześnienie metod gospodarowania w dobrach stołowych biskupstwa krakowskiego w późnym średniowieczu.

Dobra stołowe biskupstwa krakowskiego należały do największych włości feudalnych w późnośredniowiecznej Polsce, ustępując jedynie królewskim (których poszczególne klucze pozostawały zwykle w zastawach) a dorównując posiadłościom arcybiskupstwa gnieźnieńskiego. Dzięki staraniom kilku kolejnych biskupów, wśród których wyróżniał się zwłaszcza Zbigniew Oleśnicki (1423-1455) znacznie powiększyły swe rozmiary. Dobrze zorganizowany, nowoczesny jak na owe czasy system administrowania, intensyfikacja produkcji towarowej oraz podejmowanie w niektórych kluczach przedsięwzięć o charakterze górniczym i przemysłowym przyniosły duże powiększenie dochodowości dóbr. Dochody te stanowiły jedną z istotnych podstaw działalności politycznej ówczesnych biskupów krakowskich. Metody gospodarowania stały się wzorcem podobnych działań, podejmowanych we włościach prywatnych, np. możnowładczej rodziny Oleśnickich.

Rafał Wiktor Kowalczyk

Rosyjska ścieżka rozwoju w latach 1856 - 1914 r. stymulowana przypadkowością polityki gospodarczej

Diametralna zmiana w polityce gospodarczej Rosji nastąpiła po klęsce w wojnie krymskiej. Aleksander II został zmuszony do otwarcia gospodarki. Peryferyjny zamknięty w okowach feudalizmu rynek rosyjski został włączany w obręb procesów globalizacyjnych, tendencji integracyjnych, przepływu towarów i wymiany handlowej. Aleksander II zaplanował, że Rosja miała dokonać skoku cywilizacyjnego i dogonić państwa zachodniej Europy poprzez budowę kolei łączącej najodleglejsze zakątki Rosji. Rosyjski przemysł był niewydolny by wyprodukować szyny, parowozy, produkty niezbędne do budowy linii kolejowych. By zrealizować założone cele gospodarcze Aleksandra II minister finansów Michaił von Reutern wprowadził progresywną liberalizację tariff celnych. Era liberalna spowodowała import gotowych produktów i półproduktów z zachodu. W Rosji przestało się opłacać produkować. Aleksander II nie chciał by budowa kolei opierała się o wolną grę rynkową, a o scentralizowany system koncesji zależny od dynastii rządzącej. Okazało się to bardzo kosztowne rozwiązanie dla budżetu. Skonstruowana na potrzeby dynastii rządzącej polityka liberalna omal nie doprowadziła do bankructwa Rosji. By ratować budżet wprowadzono 30 % podatek od importowanych wyrobów tzw. złote cła. Miały one uchronić budżet przed bankructwem. Spowodowały one natomiast napływ inwestycji bezpośrednich do Rosji w tym Królestwa Polskiego. Rosjanie byli zaskoczeni. Sukces złotych ceł spowodował wprowadzenie polityki protekcyjno-prohibycyjnej, która przyczyniła się do napływu inwestycji z zachodu i uprzemysłowienia poszczególnych rejonów Rosji w tym Królestwa Polskiego i Ukrainy.

Marcin Schirmer

Wspólna działalność inwestycyjna ziemian i burżuazji na terenie Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym jako próba adaptacji do nowych warunków ekonomiczno-społecznych.

Druga połowa XIX w. to bardzo ważny okres w dziejach Królestwa Polskiego. Zmiany te miały charakter: polityczny, demograficzny, społeczny oraz ekonomiczny i w istotny sposób zmieniły całe ówczesne życie i gospodarkę. Nastąpił okres przyspieszonego postępu technicznego pozwalający odejść od systemu manufakturowego i produkować towary na sposób przemysłowy, na masową

skalę. Obserwujemy postępującą industrializację kraju. Ziemiaństwo powoli, ale nieuchronnie traciło, utrzymywaną przez wieki pozycję społeczną i ekonomiczną. Jednocześnie pojawiła się nowa grupa społeczna: finansjści i przemysłowcy (burżuazja), którzy pomnażali swoje kapitały dzięki inwestowaniu w rozwój przemysłu, bankowości i kolejnictwa. Nastąpił nieuchronny proces zbliżania obu środowisk (arystokracji krwi i arystokracji pieniądza), którego skutkiem było m.in. łączenie kapitałów i wspólna działalność inwestycyjna. Projekty te były korzystne dla obu stron, zarówno w wymiarze ekonomicznym, jak i społecznym. Sprzyjały także modernizacji kraju.

Roman Masyk

Odbudowa przemysłu naftowego Galicji po pierwszej wojnie światowej (1918–1923).

W czasach austriackich Galicja była jednym z centrum światowego przemysłu naftowego. Działania wojenne na jej terenie w czasie pierwszej wojny światowej sprzycały się prawie do kompletnej jego ruiny. Tuż po wojnie wschodnia część Galicji została areną walk między Ukraińcami i Polakami pragnącymi opanować ten obszar. Faktycznie do maja 1919 r. tutejszy przemysł naftowy znajdował się w ręku władz ukraińskich. Jednak ze względu na brak doświadczeń praktycznych w jego zarządzaniu nie w stanie byli go uruchomić. Od listopada 1918 r. przyszłość przemysłu naftowego niejednokrotnie omawiano na rokowaniach pokojowych. Przed wojną światową w galicyjskim przemyśle naftowym dominowały kapitały nie krajowe lecz austriackie i niemieckie. W wyniku rokowań powojennych zamienił ich kapitał francuski. Od maja 1919 r. przemysłem naftowym Galicji rządziły władze Polski odrodzonej, wszak pozostawiwszy prawo austriackie o sekwestrze ropy i jej przetworów aż do roku 1923. To ostatnie, jak i konflikty pomiędzy różnymi grupami przemysłu naftowego spowodowały do jego upadku.

Mirosław Kłusek, Janusz Waliś

Bankowość w Generalnym Gubernatorstwie (1939-1944)

Na terenie Generalnego Gubernatorstwa przed wojną w sektorze kredytowym działało 2084 instytucji kredytowych z czego było 39 banków, w tym 6 publicznych z ogólną liczbą 79 oddziałów, 81 kas oszczędnościowych z 108 oddziałami oraz 1900 spółdzielni kredytowych. Okupant niemiecki świadomy centralnego znaczenia instytucji kredytowych dla życia gospodarczego przedsięwziął działania zmierzające w kierunku ożywienia i racjonalizacji polskiego aparatu kredytowego. Organizacja i nadzór nad systemem bankowym w Generalnym została powierzona Urzędowi Nadzoru Bankowego (Bankaufsitsstelle).

Kamosiński Sławomir

Eksplozja polskiej przedsiębiorczości po 1989 roku jako przykład modernizacji społecznych postaw oraz relacji gospodarczych

Eksplozja polskiej przedsiębiorczości, która była skutkiem dwóch wydarzeń: wejścia w życie ustawy z 23 grudnia 1988 roku o działalności gospodarczej oraz równolegle prowadzonej od połowy 1989 roku przez rząd Tadeusza Mazowieckiego zmiany instytucjonalnej, była pozytywnym skutkiem „zamrożenia” postaw przedsiębiorczych w latach Polski Ludowej. Przyjąć można twierdzenie, że skalę tego zjawiska, którego nie spotkano w innych byłych krajach tzw. demokracji ludowej, w pełni oddaje pojęcie „uruchomienie odłożonego odruchu przedsiębiorczego mieszkańców Polski”. Ten przebiegający w szybkim tempie proces miał ogromny wpływ na modernizację społecznych postaw w kierunku szybkiej adaptacji społeczeństwa, wychowanego w gospodarce państwowej sterowanej przez państwo, do warunków gospodarki wolnego rynku, z ograniczoną rolą państwa. Społeczeństwo zainicjowanej w 1989 roku zmiany instytucjonalnej nie negowało, co więcej ono jej oczekiwało i dostrzegało potrzebę odejścia od zasad gospodarki socjalistycznej. Problem wpływu tzw. eksplozji

polskiej przedsiębiorczości na zmiany postaw społecznych i modernizację gospodarki jest głównym celem niniejszego referatu. Pytanie o tempo zmian instytucji formalnych i ich relacji z instytucjami nieformalnymi, w tym zmianami kulturowymi, postrzeganymi jako odkrywanie przez społeczeństwo zasad działania rynku i reguł nim rządzących, to próba odpowiedzi na pytanie, które warto zadać po trzydziestu latach od chwili zapoczątkowania przez rząd Tadeusza Mazowieckiego transformacji politycznej, gospodarczej i społecznej. Dotyczy ono skali modernizacji kultury gospodarowania społeczeństwa po 1989 roku.

Joanna Prystrom

Ekoinnowacje czynnikiem rozwoju gospodarczego w XXI wieku

Nieustannie postępujące procesy globalizacyjne, zmieniające się oczekiwania klientów, nasilająca się konkurencja wymuszają na podmiotach gospodarczych i krajowych gospodarkach ciągłą aktywność innowacyjną. Obok wzrostu gospodarczego, wprowadzania różnego rodzaju unowocześnień w sferze gospodarczej i społecznej, XX wiek charakteryzują również bezrobocie, bieda, klęski humanitarne, nierównomierny rozwój gospodarczy, czy znaczna różnica w poziomie rozwoju między krajami wysoko a nisko rozwiniętymi. Niestety wraz ze wzrostem gospodarczym, degradacji ulega środowisko naturalne, wyczerpują się zasoby naturalne, czy coraz silniej odczuwamy oddziaływanie zmian globalnego klimatu. Z tego względu nieuniknione jest zapotrzebowanie na innowacje ekologiczne, zwane również ekoinnowacjami, które ogólnie rzecz ujmując mają na celu osłabienie bądź redukcję destrukcyjnych oddziaływań ludzkich. Głównym założeniem autorki jest przedstawienie istoty innowacji ekologicznych, podejścia wybranych gospodarek do wspomnianych problemów oraz zaprezentowanie istotnych innowacji ekologicznych, które – można ośmielić się stwierdzić, że - w znaczącym stopniu przyczyniają się do niwelowania efektów degradowanego środowiska naturalnego i okazują się być swego rodzaju "pomysłem na lepsze jutro".

Aneta Kargol-Wasiluk

Decentralizacja finansów publicznych w Polsce w służbie modernizacji

Przejrzystość fiskalna (finansów publicznych) jest rozumiana jako dostępność wiarygodnych, istotnych i aktualnych informacji o instytucjonalnych rozwiązaniach dotyczących finansów publicznych, co pozwala na ocenę sytuacji finansowej państwa oraz rzeczywistych kosztów i korzyści działań podejmowanych przez władze publiczne. Przejrzystość jest także środkiem do wzmocnienia zarządzania (governance). Procesy modernizacyjne w finansach publicznych powinny zatem obejmować wzmocnienie zasady przejrzystości gospodarowania środkami publicznymi, co w obecnej dobie uznaje się za warunek konieczny odbudowy gospodarki po pandemii COVID-19. Celem wystąpienia jest ukazanie możliwości zwiększenia przejrzystości finansów publicznych w Polsce poprzez skuteczne wdrożenie międzynarodowych standardów przejrzystości, co można uznać za ważny aspekt modernizacji w finansach publicznych. Opracowanie ma charakter teoretyczno-empiryczny. Do badań wykorzystano metodę deskryptywną z elementami analizy porównawczej oraz analizy prawnej.

Elżbieta Zalesko, Aneta Kargol-Wasiluk

Nadzór korporacyjny jako czynnik modernizacji przedsiębiorstw na przykładzie spółek Skarbu Państwa

Celem wystąpienia jest przedstawienie mechanizmów systemu nadzoru korporacyjnego w spółkach Skarbu Państwa w Polsce oraz ich znaczenia w procesach modernizacji przedmiotowej grupy przedsiębiorstw. Nadzór (ład korporacyjny) obejmuje szereg systemów, procesów oraz procedur, które w szczególności kształtują oraz regulują relacje między kadrą zarządzającą a udziałowcami (akcjonariuszami), a także w sensie ogólnym między przedsiębiorstwem (spółką) a interesariuszami. Mimo rosnącego zainteresowania badaniami nad nadzorem korporacyjnym, wciąż jest to obszar wymagający pogłębionych analiz, zarówno w obszarze ekonomii, jak również zarządzania.

W XXI w. nadzór korporacyjny jest w badanej grupie przedsiębiorstw szczególnie istotny, m. in. z uwagi na (niedokończony) proces transformacji systemowej, konieczność przeprowadzenia procesów restrukturyzacyjnych itp., które wpływają na możliwości rozwoju gospodarki. Skuteczny ład korporacyjny może również poprawić wyniki finansowe spółek, jednak zbadanie takiej zależności wymaga pogłębionych analiz. Opracowanie ma charakter teoretyczno-empiryczny. Do badań Autorki wykorzystano metodę opisową z elementami analizy danych statystycznych oraz analizy prawnej.

Włodzimierz Durka

Wpływ interwencji na rozwój lokalny obszarów wiejskich na Pomorzu Zachodnim

Jednym z podstawowych problemów rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich Pomorza Zachodniego jest przeszłość popegeerowska, która w znacznym stopniu wynika z wielowiekowej struktury rolno-gospodarczej oraz folwarcznego (junkierskiego) systemu społecznego funkcjonującego przez ponad trzysta lat. Okres PRL-u nie zmienił tych uwarunkowań. Dopiero ostatnie 30 lat działań modernizacyjnych obejmujących zmiany własnościowe, technologiczne oraz demograficzne wpłynęły na obecny kształt zachodniopomorskiej wsi. Nie są to jednak zmiany o charakterze uniwersalnym, ale wyłącznie regionalnym, choć wpisujące się w ogólne megatrendy..

Panel IV. Młodzi badacze modernizacji i ich badania

Mariusz Mak

Aksjologia jako uzupełnienie luki w badaniach ekonomicznych

Badaniem wartości zajmuje się aksjologia, która od początku XIX w. stanowi jeden z obszarów badawczych filozofii, niektórzy nazywają ją po prostu teorią wartości. Z aksjologią ściśle związana jest etyka, a także zagadnienie modernizmu. Aksjologia to stosunkowo nowa dyscyplina nauki. Niemniej jednak, sama problematyka towarzyszy ludzkości od momentu, gdy człowiek zaczął zastanawiać się nad uwarunkowaniami prowadzonego życia, a w szczególności na strukturę otaczającej rzeczywistości (the structure of reality), prawami natury (the order of nature), bądź po prostu miejscem jakie w niej zajmuje człowiek. Zauważyć należy, że aksjologia podejmuje próbę odpowiedzi na pytania m.in. o kwestie pochodzenia, sposobu istnienia, struktury, hierarchii, a także zasad stosowania i funkcjonowania wartości. Poprzez takie podejście aksjologia buduje systemy ocen oraz kryteriów, a także ukazuje niezmiernie ważną, społeczną (humanistyczną) sferę ewoluujących na przestrzeni lat systemów społeczno-gospodarczych.

Krzysztof Rajtarski

I rewolucja przemysłowa w XVIII wiecznej Wielkiej Brytanii jako rezultat przemian instytucjonalnych

Rewolucje przemysłowe to kolejne etapy marszu społeczeństw, które przez nie przeszły, ku bogactwu oraz postępowi cywilizacyjnemu. Wywołały lub przyspieszyły one zmiany nie tylko gospodarcze, ale także społeczne jak np.: urbanizacja, role społeczne itp. Do dzisiaj naukowcy nie są zgodni co do przyczyn zaistnienia I rewolucji przemysłowej. Na główne przyczyny często wskazuje się postęp techniczny lub handel zagraniczny. Głównym celem referatu jest ukazanie roli instytucji w zaistnieniu I rewolucji przemysłowej. Osiągnięcie celu głównego umożliwi weryfikacja głównej hipotezy badawczej, która brzmi: „Jedną z głównych przyczyn zaistnienia I rewolucji przemysłowej była zmiana instytucjonalna społeczeństwa brytyjskiego w zakresie idei.” Do weryfikacji postawionej hipotezy posłuży krytyczna analiza literatury oraz wnioskowanie dedukcyjne.

Jakub Grodzki

Legacje wiernych ewangelicko-reformowanych na rzecz Jednoty Litewskiej w XVII w.

Niniejszy referat zakłada przedstawienie wyników analizy zapisów testamentowych wiernych Kościoła ewangelicko-reformowanego na rzecz swojej konfesji w XVII w. Tytułowe legacje były jednym z elementów składających się na materialne podstawy funkcjonowania Jednoty Litewskiej w XVII w. Dzięki nim, kongregacja ta wchodziła w posiadanie środków pieniężnych, gruntów, nieruchomości, majątkości niezbędnych do jej poprawnego funkcjonowania. Problemem badawczym poruszonym w proponowanym referacie będzie ukazanie roli aktora zbiorowego i komplikacji z egzekucją zapisów testamentowych. Hipoteza badawcza w ramach proponowanej analizy brzmi: czy legacje wiernych ewangelicko-reformowanych były ważnym wsparciem wobec Jednoty Litewskiej, lecz przez problemy z ich egzekucją nie można określić tej pomocy jako wystarczającej do zabezpieczenia materialnego funkcjonowania wspólnoty? Zaś jednym z rozważonych pytań badawczych jest czy patroni i duchowni Jednoty Litewskiej nadużywali swojej pozycji do zwiększenia

swojego stanu majątkowego przez wykorzystywanie bądź przywłaszczanie majątku Jednoty Litewskiej? Podstawą źródłową referatu będą testamenty ewangelików reformowanych i akta synodów prowincjonalnych Jednoty Litewskiej z lat 1611-1675.

Damian Marculewicz

Czy zniszczenia wojenne stały się impulsem modernizacyjnym na obszarach wiejskich? - próba analizy na przykładzie województwa Białostockiego

Impulsów inicjujących proces modernizacyjny gospodarki może być wiele, bywają nimi konflikty zbrojne czy zmiany władz państwa. W przypadku Polski po 1944 roku doszło do zmiany władz państwa w wyniku konfliktu zbrojnego. Jednym z wielu konsekwencji dojścia do władzy komunistów, było przyjęcie nowego modelu gospodarczego, w którym to państwo odgrywa najważniejszą rolę. To państwo inicjowało największe inwestycje, zaś prywatna inicjatywa została zmarginalizowana. Działania wojenne w okresie II wojny światowej skutkowały zniszczeniami infrastruktury wiejskiej, co z kolei miało przełożenie na ogólny poziom produkcji rolnej. Przed wojną na badanym terenie dominowały gospodarstwa indywidualne, zaś w wyniku wojny doszło do zróżnicowania form własności gospodarstw, na gospodarstwa prywatne i państwowe. W swoim referacie wskażę, jakie były ekonomiczne konsekwencje II wojny światowej na białostockiej wsi, gdzie doszło do największych strat w inwentarzu żywym czy maszynach rolniczych. Proponuję również analizę kilku przykładów gdzie doszło do zmian własności gospodarstw i z czego to wynikało, czy miała na to wpływ jedynie reforma rolna czy był to bardziej złożony problem na który miały też wpływ zniszczenia wojenne.

Adrian Świerbutowski

Brak instytucji państwowych w powojennej Polsce jako czynnik hamujący odbudowę gospodarki

Zakończenie okupacji niemieckiej na ziemiach na wschód od Wisły postawiło państwo polskie w trudnym położeniu. W wyniku decyzji Stalina na tych terenach do władzy doszli polscy komuniści, całkowicie nieprzygotowani do tej roli w przeciwieństwie do Polskiego Państwa Podziemnego. Pozbawieni kadr i gotowych rozwiązań prawnych stanęli przed trudnym zadaniem odbudowy instytucji państwowych i podniesienia gospodarki z ruin. Celem głównym referatu jest ukazanie dokonywanych przez komunistów prób odbudowy gospodarki, w pierwszych miesiącach po zakończeniu okupacji niemieckiej, mieszczących się w cezurach czasowych lipiec 1944 – styczeń 1945 roku. Główna hipoteza badawcza opiera się na założeniu, iż brak realnie funkcjonujących instytucji państwowych to decydujący czynnik hamujący odbudowę gospodarki po zakończeniu działań wojennych. Referat oparty będzie o krytyczną analizę literatury, wnioski dedukcyjne oraz kwerendę archiwalną w Archiwum Akt Nowych zawierającym materiały archiwalne odziedziczone po Polskim Komitecie Wyzwolenia Narodowego.

Bartosz Zaradzki

Unifikacja ciągników rolniczych Ursusa w okresie PRL

Ciągniki Ursusa były najczęściej używanymi traktorami w PRL. O ich niezawodności świadczy m.in. ilość wyprodukowanych egzemplarzy i ich żywotność. Unifikacja, czyli ujednoczenie obniża koszty produkcji, zwiększa dostępność części zamiennych oraz ułatwia obsługę. Ursusowi nie udało się jednak zunifikować własnej produkcji, pomimo kilku okazji, które były ze sobą często powiązane. Pierwszą z nich było rozpoczęcie produkcji Ursusa C-325. Założenia inżynierów obejmowały nie tylko jeden ciągnik, ale całą rodzinę mającą w gamie traktory lekkie, średnie i ciężkie. Na początku lat 60-tych idea ta zostaje porzucona na rzecz współpracy z Czechosłowacją. Druga z kolei wiązała się z

ochłodzeniem stosunków z południowym sąsiadem i opracowaniem własnej serii ciągników zunifikowanych. Zostaje ona jednak zarzucona na rzecz zakupu licencji. Ta z kolei jako kolejna okazja do unifikacji wyrobów zostaje zaprzepaszczona przez wybór ciągników niezunifikowanych (Massey Ferguson). Zunifikować udaje się jedynie serię ciężką w jej własnym obrębie. Rzutowała na to w dużej mierze polityka władz centralnych

Roksana Zdunek

Młodzi w „Młodej Europie”. Użytkowanie mediów przez generację Z jako element procesu modernizacji społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej

Przyjmując jako istotny czynnik transformację społeczeństw i demokracji, dokonującą się w wyniku rozwoju nowych technologii, głównym celem wystąpienia jest przedstawienie obrazu generacji Z, która charakteryzuje się wysokim stopniem użytkowania mediów, stanowiąc przez to ważny obiekt badań medioznawczych. Członkowie tej grupy nie doświadczyli świata bez internetu i w przeciwieństwie do starszych generacji, które dostosowywały się do nowo wprowadzanych technologii, dla generacji Z ciągła łączność, media społecznościowe i rozrywka na żądanie to oczywista część życia. Młodzi są permanentnie online, dlatego media wywierają duży wpływ na ich opinie i postawy, będąc atrakcyjnym źródłem informacji o świecie. Na podstawie wtórnej analizy badań zastanych, takich jak polskie i zagraniczne raporty, przedstawione zostaną wybrane aspekty dotyczące generacji Z i sposobów użytkowania przez nią mediów. Celem wystąpienia jest także zwrócenie uwagi na potrzebę prowadzenia i rozwijania badań nad młodymi, bowiem na ich podstawie możliwe będzie prognozowanie przyszłych, potencjalnych kierunków rozwoju państw i społeczeństw

Karolina Trzaska

Wybrane czynniki rozwoju ICT w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej

Celem artykułu jest analiza zmian sektora ICT i wybranych determinant jego rozwoju w Polsce na tle Unii Europejskiej, a także określenie stopnia rozwoju kraju w kierunku gospodarki cyfrowej na podstawie DESI (Indeksu Gospodarki Cyfrowej i Społeczeństwa Cyfrowego), danych OECD oraz Eurostatu. Obszar technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) odnosi się do różnych rodzajów sieci komunikacyjnych oraz stosowanych w nich technologii. Technologie te odpowiadają za gromadzenie, przetwarzanie, przesyłanie i wizualizację danych w formie elektronicznej. Sektor ICT na przestrzeni kilkudziesięciu lat znacznie ewoluował m.in. za sprawą większego dostępu do szerokopasmowego Internetu, postępu technologicznego oraz wzrostu zapotrzebowania na pracowników posiadających kluczowe kompetencje cyfrowe. Poziom umiejętności informatycznych i zaawansowania ICT w Polsce rośnie, jednak wciąż jest niższy niż średnia krajów Unii Europejskiej.

Michał Skóra

Postęp technologiczny a prawo pracy. Wybrane zagadnienia

Wystąpienie dotyczyć będzie wpływu postępu technologicznego na prawo pracy. Początki pierwszych regulacji prawa pracy sięgają przełomu XVIII i XIX w. Były one następstwem rewolucji przemysłowej i miały charakter administracyjno-prawny. Przepisy te miały głównie na celu ochronę zdrowia i życia pracowników. Dotyczyły one przede wszystkim bezpieczeństwa i higieny pracy, czasu pracy oraz prac wzbronionych dzieciom. W Polsce rozwój prawa pracy nastąpił w okresie międzywojennym. Natomiast kodeks pracy, który został uchwalony 26 czerwca 1974 r. Autor w szczególności poruszy kwestię nowych form zatrudnienia (praca zdalna, praca za pomocą platform internetowych czy aplikacji na telefon) oraz wpływu sztucznej inteligencji na rynek pracy.

English language path/Ścieżka anglojęzyczna

Key Lectures

Rashmi Gujrati

Digital Transformation : Shaping New future of Digital economy and New value creation

The structure of work has been modify by the pandemic it has changed the mindset and develop the work style toward digitization . Covid -19 Pandemic has effected on our life in different way. And it is changing continuously. Digitization has been entered in our daily life . Technology uses has been increased rapidly in each sector. Around 85% are the user of technology. Digitization has changed our life and business. Those who has adopted New technology and transformed their business into digitization , they are getting profit in their business. Technology is changing our future in various way . In this paper we will explain how post pandemic is shaping our new future and role of technology in the growth of the economic. Artificial Intelligence is changing the global economy. Technology innovation is a key operator of human well-being and economic development, it has been accepted by many economist .Technology would not be effected and exist of harvest acquire by the negative culture position.

Henrietta Nagy

The role of higher education institutions in fostering economic development of Hungarian regions

The aim of this paper is to give an overview on the transformation and restructuring of higher education market in Hungary, focusing on the period after the change of regime in 1989. Since that time, the role of higher education sector has undergone significant changes not only because of the market needs but also because a modernization was needed to renew the sector. It is proven that the more educated and qualified the human resource is in a region, the more potentials are for development. Therefore, we intend to emphasize how much the higher education institutions, cooperating with the business sector, are and must be able to contribute to the regions' development.

Despina Karakatsani

The role of Social Studies in Greek Education Sytem during the post-war period

Social sciences and social studies are a basic part of the curricula of most Western European countries. The two terms refer to different ways of organizing school knowledge, to different epistemological assumptions about learning. Social sciences refer to concepts, and topics in economics, sociology, political science, psychology and law. Social Studies are associated with the analysis of concepts from Social Sciences. Another concern is also raised by the Citizenship Education and relates to whether the content of the course aims to create a citizen who seeks to change his or her country by implementing democratic values and human rights, or a citizen who will obey the sociopolitical structure without any critical attitude. The analysis of most recent curricula on citizenship education reveals that although strengthening students' sense of patriotism and national identity is still present, it is not ubiquitous. In this presentation we will analyse the place, the role and the objectives of Citizenship Education in Greece during the post-war period in connection with national, global and multicultural challenges as well as the role of teacher and education practices in contemporary educational contexts.

Teresa Sasińska-Klas

Methodological challenges in the study of modernization processes in East-Central Europe

The study of modernization processes resulting from the systemic transformation initiated in 1989-1991 in the region of Central and Eastern Europe requires the use of an in-depth methodological approach and extensive research instruments in diagnosing social change. In the social sciences, the field of methodological analysis is increasingly expanding to include regional studies, which in the case of the study of changes in the case of transformations taking place in the countries of Central and Eastern Europe seems indisputable, well-established theory, comparative studies/analyses, surveys/public opinion studies and - traditionally - case studies/ case studies analysis. Such an extensive methodological approach allows us to construct a system of explanations regarding the nature of the changes taking place in this region.

Sorin-Domițian Șipoș, Bârza Manuela Gabriela, Patca Cosmin Ionuț, Blajec Ioana Dana,
The inhabitants of the Bistra Valley (Bihor County) – past, present and future

Bistra Valley is a microregion situated in North-Western Romania and in the northern half of Bihor County. It is a space formed exclusively of rural settlements. The main characteristic of its population is represented by the existence of an ethnic and confessional mosaic. Along with the Romanians, which represent most of the population, there are Hungarians, Slovaks, Germans, Jews and Gypsies living here for centuries. The physico-geographical circumstances favoured the existence of life in this area. Archaeological discoveries confirm traces of habitation since prehistoric times. The written sources and the local toponomy of the Middle Ages and the Modern Era prove the population's continuity of habitation in the Bistra Valley. Political changes influenced the ethnic and confessional structure of the population. In the Contemporary Era, the economic development determined a higher standard of living for the inhabitants of the Bistra Valley, in contrast to the neighbouring settlements. Nowadays, the community of Bistra Valley deals with problems related to demographic decline, economic restructuring, ageing population, migration of young people and of labour force, reduction or disappearance of ethnic communities. In an interdisciplinary approach, the present study aims to identify to what extent the research of the past (historical analysis, demographic analysis, economic analysis) and of the present (sociologic analysis) could provide solutions for the future of the inhabitants of the Bistra Valley, through tourism for example.

Thematic Path

Panel V. Countries and institutions

Peter Bielik, Izabela Adamičková, Natalia Turčeková

The Agricultural Economic History and their Modernization Process in Slovakia

The history of economics categories and laws related to agriculture in the countries of Europe was mainly conditioned by the existing political and social conditions. It was established when the development of the national economy achieved such a degree that agriculture provided the maximum profit for its owner or agricultural businessmen in the conditions of capitalist production on the principle of the neoclassical theory of the firm. The Marxist theory of economics by K. Marx and F. Engels provided the foundations for the socialist reconstruction of Slovak agriculture after the Second World War. At the level of macroeconomics, it provided a reason for the collectivisation of agriculture and the existence of state and cooperative state ownership of land. It was the basis for the methodology of calculating the price of production factors, prices of agricultural production, differential land rent, intensity of production, labour productivity and profitability of production. The transformation of the Slovak economy to market conditions after 1989 also impacted agriculture through the tools of market economics, the analysis of supply and demand and market balances.

Rafał Matera

Are Central Eastern European Countries in the Narrow Corridor? Long and Short Term Perspectives.

The main objective of the paper is to use the following five terms of Daron Acemoglu and James Robinson – Despotism, Paper, Shackled Leviathans, Narrow Corridor and Red Queen effect – to check and evaluate the state of democracy, and to a limited extent freedom, governance and social power in Central Eastern Europe. In the study six countries: Poland, Czechia, Slovakia (before 1993 Czechoslovakia), Hungary, Romania, Bulgaria were taken into account. On the basis of historical analysis Leviathan types have been identified in the interwar period, communism, and transition time. In the most recent period (twenty-first century) eight democracy and freedom indices were used, which take into account the quality of governance, the state of institutions and the potential of social capital in 6CEECs. The usefulness of these indices for assessing whether a country is in the Narrow Corridor were checked. Acemoglu and Robinson did not give specific criteria when a state falls in or falls out of this ideal space so using presented indices let point at the trends and trend reversal in particular countries. As a result of the review of all indices, it can be concluded, that Czechia and Slovakia may feel comfortable in the Narrow Corridor and run fairly evenly. Unfortunately, the problems with the rule of law (Hungary, Poland) and greater political instability (Bulgaria, Romania) meant that for four out of the six CEECs being in the Narrow Corridor became strongly threatened.

Valeriia Golub

Institutional design of state political and administrative modernization.

The development of the modern state, modernization political and administrative reforms, the formation of new social institutions in transitional societies are the main condition for the inevitability of sustainable development of the state and its institutional transformations, their compliance with democratic values and modern political practices of public administration, strategies and development plans. associated with the functionally capable new institutional structure of the state and society. Changes in the system of political and administrative institutions in transition countries involve the formation of a new institutional design, new social interactions, which (unlike traditional administrative and bureaucratic systems and classical Weberian principles of organization) are based mainly on the horizontal principle of interaction and new forms of relationship between state and society.

József Káposzta

The rise of localism in the new rural space.

The economic and social changes that occurred in Eastern Europe at the end of the 20th century significantly altered the basic factors and processes of the spatial economy. Agriculture, rural areas, and settlements, as well as the people living in them, were significantly affected by these changes and found themselves in a new situation. The need, or challenge, of adapting to this new situation has created additional specific problems, tensions, and of course, new opportunities. In the case of rural space, it must be borne in mind that there is no single countryside, but only a collection of the different countryside. An agglomeration is likely to have different characteristics from a peripheral rural area. Consequently, we can no longer speak of the traditional rural and urban, as the relationship has become two-sided (Vaishar, Stastna, Zapletalova, Novakova, 2020). One of the most important elements of the fundamental changes is the strengthening and transformation of the concept of the countryside and the assumption of new roles. The changing functions of the spatial economy mean that the countryside is no longer just a place for the supply of food commodities, but also possesses qualities and dimensions (e.g. recreation, biodiversity, residential function, environmental protection) that can provide clear competitive advantages over non-rural areas. It is worth noting that, despite all this, rural areas are still defined in terms of negative value dimensions, so to speak, rural equates to negative content, while the emphasis on the new qualities and dimensions mentioned above is still included as a core value of rural areas.

Luiza Kostecka-Tomaszewska

Paths of Transition from Planned to a Market Economy: Experiences of China and Poland

The aim of this paper is to discuss the transition experiences and development paths of China and Poland. Chinese post-1978 economic reforms and Polish post-1989 economic transition provide a unique setting for comparing two approaches to transforming a centrally planned economy into a market economy because both countries have been implementing different transformation models and programmes in the various economic and political settings. In China, the authorities decided to introduce reforms gradually, while in Poland, the concept of quick and decisive changes known as shock therapy won. The analysis shows that, even though these countries took different routes towards transformation, both China and Poland achieved an incredible level of economic development in recent decades: they have achieved a significant increase of GDP and competitiveness. Moreover, the development gap between China and Poland and high-income countries has been steadily decreasing. However, past success does not guarantee future success. The analysis suggests that economic development in China and Poland is facing a turning point with many similarities to the countries which have fallen into the middle-income trap.

Damian Bębnowski

The 'slowing down transition': Poland vs. East Germany, 1980-1990

The 'slowing down transition' is defined here as the temporary phase, recent attempts to reform (not liquidate) the socialist system, to defense status quo - between the functioning of the centrally planned economy system (damaged by a deep crisis) and the proper transition. The paper focuses on Poland and East Germany between 1980 and 1990, where last attempts were made to save the economic system, and by extension, the system of communist power. In Poland a special role was played by the implementation of the first and second stages of the economic reform, followed by the legal preparation of the ground for privatization. In East Germany these actions were late and still in 1990 the first 'Treuhandanstalt' (UrTHA) was created, which was responsible for a significant stage of property transformation in the GDR just before German reunification. The initial process of property transformation was accompanied by the characteristic resistance of the East German communist elites, which sought to maintain the relative status quo of the social sector's dominance in the GDR property structure. Meanwhile, in Poland, the Balcerowicz Plan was already being implemented.

Dariusz Grala

Technological enterprises in Poland and in the eastern German lands in the years 1990-2004. Origin, directions of expansion and success factors

Showing the birth and development of technological enterprises using high technology (HT) and key support technologies (KET) in the conditions of deep system changes in Poland and in the new federal states of Germany in the 1990s. to identify the market leaders of technological change. In eastern Germany, technology companies were largely sourced from western Germany, Switzerland and the United States. These types of companies expanded in the automotive, IT and electronics industries. On the other hand, in Poland, technology companies were created slower than in the new German lands and occupied a small part of the economy dominated by the raw materials industries and low-processed products. Initially, these were private companies with Polish capital and mixed capital in the IT industry (mini-computers and software), telecommunications, and financial services. In the second half of the 1990s, direct investments of global corporations began to flow to Poland in a large stream, which developed production in the field of many new technologies, never before produced in Poland based on digital technologies and the Internet.

Panel VI. Social Modernization

Tamás Tóth

Opportunities in the LEADER program

Many have already described that truly effective future creation cannot do without an exploration of the past, and that there is no point in avoiding clarifying and evaluating the processes that have already taken place in this field, if only because they can provide many lessons, both in terms of mistakes made and good practices developed. In the con-text of the LEADER programme, we have compiled a selection of the most important events and processes, with the intention of highlighting the key achievements that have been made. In addition, we would like to highlight the less successful activities and operational anomalies whose continuation is not conducive to a smooth process of community building and rural development. The LEADER programme has undergone a number of changes and we believe that these changes have had many benefits in terms of improving the living conditions of rural people, but the scheme has yet to deliver real community-building effects. Unfortunately, in many cases the programmes have been implemented to serve individual interests rather than to build community.

Larissa Titarenko

Evolution of theoretical approaches to the process of modernisation in Eastern Europe (case study)

Concept of modernisation has many controversial meanings, as P. Szctompka showed (1993), and all of them have been criticized due to their theoretical weakness. Social transformation of Eastern European states first followed a model of catching up modernisation. In the 2000s this model was fully discredited and its goals were not reached: social inequality increased, level of productivity fell down, standard of living decreased. Eastern Europe became greatly dependent on Western technology and a global financial order. Different ways of overcoming crisis were selected. Russia continued its own model of market development, while Belarus heavily turned back to Soviet mechanisms of state-controlled development. However, in the era of globalization these theoretical foundations cannot ensure the expected results; new search of transformation framework is necessary.

Bartosz Ogórek

Fertility decline and social change. Personal modernization and its determinants in the interwar Poland

The fertility decline has been a part of the broader process of the demographic transition which took place in Europe during the late nineteenth- and early twentieth century, and entailed departure from the high and to large extent uncontrolled 'natural fertility' of traditional (agrarian) societies towards the occurrence of controlled fertility associated with modern (industrial) populations employing the conscious and effective family limitation procedures. Hence, it is far from purely demographic phenomenon, being "an unusually important and interesting case of a change in mass attitudes and behaviour, which may be compared with other changes in the era of industrialization. It is an instance of highly significant social change through individual or at least decentralized decision" (Carlsson 1966: 149). In addition, fertility decline is listed among the most important determinants of rapid and sustainable long-run economic growth (Guinnane 2011). Not surprisingly then, shifts in the patterns of human reproduction and the spread of the ideas and means of its deliberate control summarized in notion of fertility transition have been one of the main focal points of the research within demography, sociology and economics as well as other social sciences in the last 70 years. The Total Fertility Rate (i.e. the average number of children born per women through the reproductive years) on the Polish lands was more than six at the beginning of the 20th c. and fell to around three in the 1930s (Ogórek 2012, 2015). This evident behavioural change observed on the national level prompts a number of questions of utmost importance for the understanding of the universal process of fertility decline as well as the historical Polish

society: When and where did that process start? What were the major variations in fertility levels and their change across the Polish lands? What were the main drivers of the fertility transition process? Can specific fertility control forerunners be identified in the Polish society of that time along certain geographic, socioeconomic, religious, or ethno-linguistic characteristics, and which population groups were lagging behind in the transition process? What does the fertility decline in the Second Polish Republic tell us about the modernization of the interwar Polish society at large and about the processes of social change in Central Eastern Europe more broadly? These questions will be answered in the paper thanks to the use of the official publications of the Main Statistical Office of the Polish Republic [GUS]. The study is composed of descriptive part, where general statistics and ESA methods are employed, and the modelling, where I use OLS regression with spatial components as well as Geographically Weighted Regression models to account for spatial varying relationships between the dependent variable (GFR) and set of independent variables on the district level (powiaty).

Cichobłaziński Leszek

Is Central Europe doomed to imitation? The role of social ethos in the modernization of Poland - opportunities and threats

The main question posed in this article will concern the issue of imitative modernization and creative modernization. Which of these paths should Poland follow on its way to adjusting to "Old Europe"? The presented article will be devoted to the role of the three main ethos regulating civilization processes in Polish society: the knightly, bourgeois and peasant ethos. Poland will be presented as an exemplification of a Central European society facing the need for modernization that would allow to establish partner relations with "Old Europe" taking into account its specificity and maintaining sovereignty. The article deals with the following issues: the general theory of modernization, the history of Poland during the industrialization of Europe as an example of the "fate" of Central Europe and the issue of national identities in the context of European integration.

Balázs Lőrinc

Analysis of the spatial economic relationship between economic growth and innovation capacity in Hungary

The economic growth and innovation capacity of each territorial unit largely determines the development of the area(s) concerned. One of the most important questions today is therefore how regional and local economic development programmes can be harnessed. The study focuses on the changes in the spatial economic processes in Hungary and the analysis of the situation of available resources (innovation potential, added value, social welfare). The aim of the research is to provide a spatial analysis of the potential for labour market, income, industry and business networking using available indicators. By analysing all these economic contexts, the aim is to provide a comprehensive picture of the economic situation and development potential of Hungary's territorial units.

Asena Boztas

Evaluation of The International Security

In the Post-Cold War period, it was thought that the world would not enter into an all-out war from now on. Therefore, it was predicted that international security structures would also transform in a positive way. However, the picture that emerged after the attacks on the twin towers of international security on September 11, 2001, was not so positive. So much so that "preventive intervention" was accepted by the United Nations (UN) Security Council. This situation paved the way for the US to intervene militarily all over the world. The US intervention in countries such as Afghanistan, Iraq, Syria, etc. became legitimate and many casualties occurred in those countries. Looking at the last 10 years of the international system, it is seen that the use of military power, as is normally known, as "hard power" has transformed. In this context, although military power is not like soft power, it has started to be used as a "smart power" in the entire international system and even in national structures. The best example of this is the military presence of the UN and Turkey in Africa. When we come to 2022, it is seen that military power is used as a hard power by Russia again. This situation is the most

obvious example of the fact that the perception of security in the international system can change according to place and time.

Asena Boztas

Evaluation of The International System

The international system has gone through the two world wars and the cold war and has been affected by many elements until today. The transformation of the international system has generally been in favor of the powerful developed countries. However, it is possible to say that the societies of developed countries have also been affected by the negativities experienced recently. Especially in the international system, where organizations increased after the Cold War, the strong structure of technology and social networks that emerged through the internet after the 2000s draws attention. In addition, the main problems of the world such as economic crisis, environmental crisis, raw material crisis, covid-19 pandemic, etc. have begun to be experienced jointly. Although it is known that the dynamics of the global international system always favor strong developed countries, this structure has been shaken a little lately. It is possible to observe this situation partially in the Russia-Ukraine Crisis. Looking at the crisis from one point of view, strong Russia is invading weak Ukraine. From another point of view, the powerful and developed West cannot put an end to the war by imposing any sanctions against Russia. In this context, the important points in the transformation of the international system, the post-Cold War period, the transformation process of the multipolar international system after the 2000s, the international system dynamics transformed by technological developments, the Covid-19 pandemic process and the Russia-Ukraine Crisis will be examined.

Izabella Olah

Family farms in Hungary

In Hungary, in the late 1980s and early 1990s, radical changes took place in economic life, which created the conditions for the operation of a market economy. The effects of economic transformation have not left agriculture untouched. As a result of the transformation processes taking place in agriculture, the previous farm structure was completely rearranged. In addition to the narrower and wider environment of families, the emergence of family farms has also had an impact on the region's economy. In this material, I summarize a historical overview of these family farms.

Csilla Mile

Environmentally conscious production - health-conscious consumption. Present and future of organic farming in Hungary

The study aims to explore the motivations and driving forces of organic farming for both the producer and the consumer. The emphasis is primarily on the attitudes of the actors, in which economic, environmental, health and taste aspects are reflected. In addition, it explores the spread of organic farming in Europe and Hungary with factual data. In Hungary, 5,128 farmers are engaged in organic farming, the area under cultivation is more than 300,000 hectares (together with the already converted and the conversion areas). The study seeks to answer what motivates producers to participate in organic farming and what motivates consumers to consume organic products. Our research methods include questionnaires on both the producer and consumer side. Within the framework of the producer questionnaire, we plan to reach the majority of Hungarian organic farmers. With our results, we intend to strengthen the popularity and spread of organic farming.

András Szeberényi

Study on the knowledge of renewable energies among the younger generation

No one needs to be convinced that our future, and our lives, depend to a large extent on our ability to reduce the emissions of the pollutants that are constantly destroying the Earth. Not only the European Union, but almost all countries, have now realised that faster and more effective action is needed if we want to preserve a liveable planet for future generations. However, to make this possible, we also need to ensure that the younger generations now growing up are clearly given the kind of knowledge that will allow them to protect our planet. For this reason, a deeper understanding of sustainability, environmental protection and renewable energies as key modern words becomes really important, as they will be the solution to environmental problems on a global scale. The aim of this study is to present the results of a primary research conducted in a micro-region of Hungary on the level of knowledge of younger students about renewable energy, environmental protection and environmental awareness.

Zenonas Norkus

New Gross Domestic Product (GDP) Benchmark Estimate for Latvia in 1935

The interwar independent Republic of Latvia was among the first ten pioneering states, where a national statistical office published official estimates of total output (1934-1936). Paradoxically; however, Latvia is the Baltic country with the most disputed interwar economic growth performance. According to the authoritative account of Roses and Wolf in *The Cambridge Economic History of Modern History* (2010), Latvia's GDP per capita growth rate was the highest among European countries - 1929-1938. It impressively ranked number ten next to Sweden, France, and Norway. However, according to Norkus and Markevičiūtė (2021), it only surpassed Southern European countries, and its growth performance was mediocre. Both these contradictory estimates

are derived by indirect methods. This paper contributes to the resolution of this controversy, directly estimating Latvia's GDP in 1935 within the SNA 2008 framework, providing gross value-added calculation for 20 ISIC industries at basic and at market prices. It provides a more fine-grained analysis of the composition of Latvia's total output in comparison with interwar historical national accounts, where only 11 industries were distinguished. This estimate provides the benchmark for future research on Latvia's interwar economic growth performance. Converting our estimates into monetary units, used in the Maddison Project Database, we assess Latvia's position in the international GDPpc ranking, coming to conclusions that dovetail with Norkus and Markevičiūtė (2021) findings. The authors acknowledge financial support from the Baltic Research Programme project "Quantitative Data About Societal and Economic Transformations in the Regions of the Three Baltic States During the Last Hundred Years for the Analysis of Historical Transformations and the Overcoming of Future Challenges" (BALTIC100), project No. EEA-RESEARCH-174, under the EEA Grant of Iceland, Liechtenstein and Norway Contract No. EEZ/BPP/VIAA/2021/3. Credits to Ola Honingdahl Grytten (NHH Norwegian School of Economics), Jānis Šiliņš (Vidzeme University of Applied Sciences), collaborating at the same research project.

Swaty Wadhwa

Technology: A poisoned gift for the Economy?

Technological revolution is considered as the main source of any country's economic growth, but it has also brought few challenges which, if dealt appropriately, can bring successes to a country's economy. A country's economic growth may be seen in terms of various aspects like providing varied economic goods to its population, increasing their standard of living, providing access to advanced technology making the life of general public better and above all providing the institutional and ideological adjustments according to the changed demands of population. No doubt, technology, on one hand it is reducing the physical and mental loads, helping in early detection of diseases and providing benefits in almost all the distinct areas but on the other hand, having some adverse effects in people's personal lives which can overall lead to some negative effect on a country's economy too. So this paper will focus on the benefits of technological advancement for any country and also discuss how it can act as a poisoned gift for the Economy.

Uma Gulati

Technological Progress as a determinant of Economic Progress: A Study on the Relationship of Technological Advancement and Economic Growth.

Technology is an important determinant of economic growth. The speedy rate of growth in any economy can be achieved through a top level of technology. Technology has an effect on all dimensions required for any nation to grow. Technology has changed the way of doing business at the advent of many factors. In the past few decades, technology has transfigured numerous economies around the globe. Several economies have been developed with the beginning of technology and have specified intensification to further grow processes in different areas. Various researches have highlighted the importance of technology as a critical factor in the growth of various sectors of different nations. The present study highlights the different expanses that state that technological progress is a determinant of the economic development of the economy. The study also reveals how nations supported by technology have shown movement just rising up. It also divulges some key technology drifts that are set to drive the nations as the solutions to many problems. The study also depicts the different breadths of technology that will be advantageous for the economies. Due to intense competition in the market, nations can work on key areas with the help of technology adoption to avoid them reaching crossroads.

Izabela Adamickova

Perspectives on the agricultural economy in the process of economic and social modernization in Slovakia

Agriculture has a long history and tradition in Slovakia. It is one of the oldest specialised productions, a potentially high-intensity production sector, which, under the right conditions, allows to achieve profitability of production. Before 1989, the sector was a strongly supported industry. Even in the time of the boom of socialist industry, agriculture has always had the function of stabilising employment for the rural population. In the past, it was constructed on the basis of large-scale production and cooperation between primary production and processors. At present, the share of agriculture in the macroeconomic indicators of the Slovak economy is on a declining trend in most economic indicators. In the future, its task is to ensure the basic nutrition of the population mainly from domestic sources. An alternative for improving the situation in farming is subsidy support.

Hayri Uygun

Impact of Emerging Technology and the future growth of economics

Economic growth, intake, subside, finance, careers, economy, income and productiveness has been Changed by the new technologies. we have to understand how it will be impact on market societies and cities and what will mean to global economy. Especially in the least developed countries new technologies has changed drastically in the various sector. Ever area of of the economy, culture and society has been affected by the technology. New challenges for policy making is rapid technology change pose at the same time. Rapidly emerging technologies entered in industry as like AI,ML,and robotics. New technology can be improved the quality of the product and services .To increase the development of economic technology is an important factor at the micro level of the market share firms and profit at macro level. In this article we will try to explain that how rapidly new technology has been entered in our daily life and it is support in our business and helping in the growth of economics .

Marcin Wroński

Long-term evolution of income inequality in the large Polish city. The income distribution in Warsaw in 1833, 1925, and 2017.

In this paper, we compare income inequality in Warsaw in 1833, 1925, and 2017. The first estimate is based on tax census, the second is based on the social table, and the third comes from Statistic Poland. In 1833 income inequality in Warsaw was very high. Gini index stood at 0.57, the share of top 1% equaled 19%. The mean income of Jews was significantly higher than the mean income of Christians. In 1925 Gini index was equal to 0.41. In 2017 gross income inequality in Warsaw was similar as in 1925, while net income inequality probably decreased.

Falk Flade

Semiconductors in socialist Poland. The Sectoral Innovation System of the Polish semiconductor industry, 1950-1980.

Since the 1950, the semiconductor industry developed into a key industry of every modern economy. With a slight delay regarding the most advanced Western economies, planned economies in Eastern Europe started to heavily invest in the build-up of national semiconductor industries, too. The aim was to increase labour productivity due to automation as well as to boost exports to the West. In the beginning of the 1970s, Poland tried to accelerate the further development of its semiconductor industry with a large-scale electrification programme as well as other structural measures like the establishment of the extensive semiconductor facility UNTRA-Cemi, bringing together production as well as research. The aim of the speech is to follow the development of the Polish semiconductor industry from the 1950 to the 1980 applying the research approach of Sectoral Innovation Systems, which highlights knowledge flows, technology, actors, networks and institutions. The further development of the sector in and after the transition period will be shortly addressed, too.

Katarzyna Wierzbicka

Symptoms of innovative activity in enterprises

Enterprises in order to operate effectively in a constantly changing economy, they need the catalyst they recognize as innovations. An enterprise defined as innovative is considered to be better and more desirable. The category of innovation has now become the object of interest of not only economic but also socio-economic sciences, including psychology and sociology. This is due to the undisputed influence of innovation on the broadly understood socio-economic development country, participation is especially important innovation in creating competitiveness enterprises. An important element in creating and facing competition is the use of business strategies used in innovative activities. Strategy, thinking of innovation and wish to be innovative element in your long-term competitive advantage. The aim of the study was to show the relationship between those elements used by innovative industrial enterprises and the innovations generated by them.

Adam Kędrzyński

Development of Capital and War Wealth Levies in Central and Eastern Europe. Examples of Poland, Czechoslovakia, Austria and Hungary, 1919-1949. Do these old solutions still represent viable options for modern world economic crises?

History of Capital and War Wealth Levies serves as an example of a failure of fiscal policies in many European countries. These taxes failed spectacularly in Germany, Italy, France, and many other western countries. The story beyond this kind of levies in Central and Eastern Europe is much less known. My research results indicate that these extraordinary fiscal solutions perform slightly better in CEE countries. Other findings are that on the one hand special levies indeed generated some revenue (usually 1-10% of the budget). On the other hand, they raised concerns about fairness as principles of taxation are broken in the process of introducing them. Another drawback is that according to the literature, it is advised to increase rates of income taxes instead of creating new ones. The main method used to test mentioned hypotheses was a critical literature review. As for critical literature review studies, I will employ a more specific method of rational and historical reconstructions (Rorty, 1984). My main historical dataset is documentation from Polish archives, GUS, and statistical data provided by Pigou, Rostas, Robson, Jastrow, Gini, Einaudi, Eichengreen, and O'Donovan in their prestigious articles submitted to The Review of Economic Studies, Fiscal Studies, Quarterly Journal of Economics and The Economic Journal.

Robert Andrzejczyk

Scandinavian foreign investments in Poland during interwar period

The aim of this article is to analyze the scope and effects (both positive and negative) of the involvement of Scandinavian capital in Poland during interwar period. The author understands Sweden, Denmark and Norway as Scandinavian countries. The article presents the main Scandinavian investments in the enterprise sector, without investments in Polish debt securities. During interwar period, foreign capital played a very important role in the Polish economy. The industrial sector in particular was dominated by foreign investors. Foreign capital dominated primarily in the largest enterprises, i.e. heavy industry. It was concentrated in the key sectors of the economy, i.e. mining (including coal and crude oil), metallurgy, chemical and electrotechnical industries, as well as in gas plants, power plants, water supply, insurance, communication and transport. The share of Scandinavian capital in the Polish economy in the interwar period was significant. In 1933, Swedish capitals occupied the 5th position. Norwegian capital was 12th and Danish 13th. However, considering only the involvement in shares and stocks of enterprises (without the debt of the state budget or local governments), cumulated Scandinavian investments were not of highest value. However there were several significant Scandinavian investments when it comes to importance and impact on Polish economy. Swedish capital was the most active among Scandinavian peers. Firstly, the controversial Joint Stock Company for the Operation of the State Match Monopoly in Poland - MONZAP was 100% owned by Swedish STAB. Swedish capital invested also in Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna in Warsaw - the so-called PASTA (Ericsson), ASEA Towarzystwo Elektryczne, Bank Amerykański. In addition, Swedish capital was present in smaller companies, e.g. Radocha

(chemistry), Linoleum (famous carpets), Wikander and Polski Przemysł Korkowy and Trak (wood industry), Stholm AB Privat (textile industry), Mokwin (papermaking), Optimus and Gasaccumulator (metal industry and technical gases). Danish capital was involved in large modernization projects of the Polish maritime economy. The construction of the port in Gdynia was co-implemented by Polish companies of the Danish company Højgaard & Schultz. As a Polish-Danish joint venture, the Polish passenger shipowner Gdynia - America Shipping Lines (with the Danish shipowner Det Østasiatiske Kompagni) was established. Norwegian capital was also active in the Polish maritime economy with Bergtrans as the largest Norwegian investment of this type.

Kamil Kowalski

Gap rent in the Polish banking sector after 1989: risks and opportunities.

The Polish banking system was subject to undergo an accelerated transformation after 1989. The rapid course of learning capitalism required significant financial outlays to modernize outdated systems. At the same time, however, the backwardness of the system resulted in the application of modern solutions, skipping the intermediate stages, which made Polish banks technological leaders in Europe. In this piece, I analyze the sector's significant technological achievements, focusing on technological advantages over peer countries.

Leila Karimi, Mohammad Yousef Rostami

Glimpses of Achaemenid coinage as Lydian Satraps with an economical point of view

In 546 BC, Sardis, capital of Lydia was conquered by Cyrus the Great (529-559 BC), founder of Achaemenid Empire. At the time, Lydia was one of the Achaemenid Satraps in Asia Minor, located in the east of Ionia, southeast of Caria, north of Frugia, and west of Cappadocia. During this conquest in West Asia, Achaemenian Empire easily adopted the efficient, financial transactions of Lydian coinage. subsequently, about 510 BC, Darius, the first, started to coin in Iran. They were called: Derik, made of gold and Shekel, of silver. In this article, we undertake to examine the role of coin in economic development of Achaemenid

Informacje o finansowaniu projektu

Nazwa projektu: Modernization processes in the Younger Europe. Central European Congress of Economic History

Kierownik projektu – dr Jarosław Kinal

Okres realizacji: 1.01.2022 – 31.12.2023

Dofinansowano ze środków budżetu państwa

Instytucja finansująca: Ministerstwo Edukacji i Nauki

Nazwa programu: Doskonała Nauka

Wartość projektu – 111 400,00 PLN

Wartość dofinansowania – 99 400,00 PLN

Opis projektu

Celem projektu jest organizacja i realizacja Środkowoeuropejskiego Kongresu Historii Gospodarczej poświęconego procesom modernizacji zachodzącym na przestrzeni dziejów na terenie tzw. Młodszej Europy, czyli tej części kontynentu, która w krąg cywilizacji zachodniej wchodziła w końcu pierwszego tysiąclecia naszej ery. Integralną częścią realizacji projektu będzie publikacja wyników zaprezentowanych podczas wydarzenia wystąpień w formule otwartego dostępu w wersji cyfrowej na dedykowanej dla tego wydarzenia platformie internetowej oraz w wersji drukowanej w postaci recenzowanych monografii opublikowanych w językach polskim oraz angielskim. Wydarzenie ma na celu integrację środowisk naukowych zajmujących się historią gospodarczą i społeczną z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, tj. Polski, Słowacji, Czech, Rumunii, Węgier, Ukrainy oraz państw bałkańskich, ze szczególnym uwzględnieniem badaczy zajmujących się problematyką zachodzących w regionie procesów modernizacji gospodarczej i społecznej oraz identyfikowalnych w Europie Środkowej i Wschodniej ścieżek rozwoju. Celem dodatkowym wydarzenia jest nawiązanie relacji formalnych oraz wypracowanie podczas warsztatów projektowych będących częścią Kongresu wspólnych pól współpracy. W ramach projektu planowane jest zorganizowanie dwudniowego spotkania naukowego w formie hybrydowej (z możliwością uczestnictwa stacjonarnego i online) oraz publikacja dwóch monografii naukowych będących rezultatem prac Kongresu.

Information about project funding

Project name: Modernization processes in the Younger Europe. Central European Congress of Economic History

Project coordinator – Dr Jarosław Kinal, PhD

Period of completion – 1.01.2022 – 31.12.2023

Co-financed by the Republic of Poland state budget

Funding body: Ministry of Education and Science

Programme name: Excellent Science

Value of the project – 111 400,00 PLN

Value of the grant – 99 400,00 PLN

Project description

The goal of the project is the organization and realization of the Central European Congress of Economic History, devoted to modernization processes occurring throughout history in the so-called Younger Europe, i.e. that part of the continent which entered the circle of western civilization at the end of the first millennium AD. An integral part of the project will be the publication of the results of the lectures presented during the event in an open access digital version on an Internet platform dedicated to the event and in a printed version in the form of reviewed monographs published in Polish and English. The event aims to integrate academic circles dealing with economic and social history of Central and Eastern Europe, i.e. Poland, Slovakia, the Czech Republic, Romania, Hungary, Ukraine and the Balkan countries, with particular emphasis on researchers dealing with the issues of economic and social modernizations processes in the region and identifiable development paths in Central and Eastern Europe. An additional aim of the event is to establish formal relations and to work out common fields of cooperation during project workshops that are part of the Congress. Within the framework of the project it is planned to organize a two-day scientific meeting in a hybrid form (with the possibility of stationary and online participation) and to publish two scientific monographs as a result of the Congress.

O organizatorze

Uniwersytet Rzeszowski – polska publiczna szkoła wyższa w Rzeszowie, będąca największą uczelnią akademicką Polski południowo-wschodniej. Historia Uniwersytetu Rzeszowskiego sięga 1965 roku, kiedy to powołano Wyższą Szkołę Pedagogiczną z siedzibą w Rzeszowie, drugą samodzielną uczelnię na Rzeszowszczyźnie (wcześniej przez dwa lata istniało w Rzeszowie Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego WSP w Krakowie). W roku 1969 w Rzeszowie utworzono filię Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, zaś w roku 1973 Zamiejscowy Wydział Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Lata dziewięćdziesiąte XX wieku to intensywne starania mające na celu powołanie samodzielnego Uniwersytetu z siedzibą w Rzeszowie. 1 września 2001 to oficjalna data powołania Uniwersytetu Rzeszowskiego, który powstał z połączenia trzech istniejących w Rzeszowie szkół wyższych, tj. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, a także Wydziału Ekonomii Akademii Rolniczej. Pierwszym rektorem został prof. zw. dr hab. Tadeusz Lulek obecnym rektorem jest prof. dr hab. Sylwester Czopek.

Kolegium Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego – jedna z czterech jednostek dziedzinowych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Kolegium Nauk Humanistycznych zostało powołane Uchwałą Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 4 kwietnia 2019 roku. Kolegium powstało z połączenia Wydziału Filologicznego, Wydziału Sztuki, Wydziału Muzyki oraz trzech z pięciu dotychczasowych Instytutów Wydziału Socjologiczno-Historycznego. Pierwszym i obecnym Prorektorem ds. Kolegium Nauk Humanistycznych jest prof. dr hab. Paweł Grata

About the organiser

The University of Rzeszów - a Polish public higher education institution in Rzeszów, which is the largest academic institution in south-eastern Poland. The history of the University of Rzeszów dates back to 1965, when the Higher School of Pedagogy was established with its seat in Rzeszów, the second independent university in the Rzeszów area (earlier, for two years, there had been a Studium of Philological-Historical and Mathematical-Physical Faculties of the WSP in Kraków). In 1969, a branch of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin was established in Rzeszów, and in 1973 the Branch Faculty of Production Economics and Agricultural Turnover of the Hugo Kołłątaj Agricultural Academy in Kraków. The 1990s saw intensive efforts to establish an independent University with its seat in Rzeszów. 1 September 2001 was the official date of the establishment of the University of Rzeszów, which was created from the merger of the three existing higher education institutions in Rzeszów, i.e. the Higher School of Pedagogy, a branch of the Maria Curie-Skłodowska University, and the Faculty of Economics of the Agricultural Academy. The first rector was Professor Tadeusz Lulek, Ph.D. The current rector is Professor Sylwester Czopek, PhD DSc.

The College of Humanities of the University of Rzeszów - one of the four disciplinary units of the University of Rzeszów. The College of Humanities was established by a Resolution of the Senate of the University of Rzeszów on 4 April 2019. The College was formed by the merger of the Faculty of Philology, the Faculty of Arts, the Faculty of Music and three of the five existing Institutes of the Faculty of Sociology and History. The first and current Vice-Chancellor for the College of Humanities is Prof. Paweł Grata, PhD, DSc.

Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Humanistycznych